

Raadsstuk

Onderwerp: Duurzaamheidsprogramma 2012

Reg.nummer: STZ / MIL / 2012 / 242312

1. Inleiding

De uitvoering van het Haarlems milieubeleid wordt jaarlijks vastgelegd in een wettelijk verplicht uitvoeringsprogramma. Het Duurzaamheidsprogramma 2012 beschrijft alle milieutaken die dit jaar door de verschillende afdelingen van de gemeente zullen worden uitgevoerd. Het vormt daarmee tevens een beheersinstrument voor een integraal Haarlems milieubeleid.

Op grond van de Wet milieubeheer moet het programma door de *gemeenteraad* worden vastgesteld.

Voor een goede bestuurlijke verankering van het duurzame beleid en de uitvoering daarvan is vanaf het Duurzaamheidsprogramma 2012 per project aangegeven welke bestuurder als opdrachtgever voor de betreffende activiteit optreedt. Door een extra besprekingsronde na deze aanpassing en een herindeling van de projecten conform de Kadernota Haarlem Duurzaam is het programma dit jaar eenmalig later gereed dan gebruikelijk. Voor het Duurzaamheidsprogramma 2013 zullen werkzaamheden en procedures zodanig worden aangepast dat de vaststelling aanvang 2013 kan worden afgerond.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

- Het Duurzaamheidsprogramma 2012 vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Met het Duurzaamheidsprogramma 2012 wordt verantwoording afgelegd over het Haarlemse milieubeleid.

4. Argumenten

Het Duurzaamheidsprogramma geeft invulling aan een wettelijke verplichting

De Wet milieubeheer (art. 4.20- 4.21) geeft aan dat de gemeenteraad jaarlijks een uitvoeringsprogramma van het gemeentelijk milieubeleid moet vaststellen. Het Duurzaamheidsprogramma 2012 geeft een overzicht van alle taken en activiteiten die de gemeente uitvoert ter bevordering van milieukwaliteit en duurzaamheid.

Het Duurzaamheidsprogramma geeft de uitwerking voor 2012 van de Kadernota Haarlem Duurzaam.

In het Duurzaamheidsprogramma 2012 zijn de ambities vanuit de Kadernota Haarlem Duurzaam verwerkt. Het Duurzaamheidsprogramma geeft per jaar aan door middel van welke activiteiten en projecten in 2012 aan de realisatie van deze ambities wordt gewerkt. De projecten zijn daartoe ingedeeld op basis van de speerpunten uit de Kadernota Haarlem Duurzaam.

Het Duurzaamheidsprogramma geeft een overzicht van het integrale milieu- en duurzaamheidsbeleid van Haarlem

Een duurzame ontwikkeling vereist dat milieuvraagstukken vanuit alle relevante beleidsterreinen worden aangepakt. Zodat kansen optimaal gezien en benut kunnen worden. Het Duurzaamheidsprogramma weerspiegelt een integrale benadering van het milieu- en duurzaamheidsbeleid. Het levert een overzicht van de activiteiten in

dit kader op alle beleidsterreinen van de gemeente en van de dwarsverbanden daartussen.

Het Duurzaamheidsprogramma levert de basis voor de voortgangsmeting in de Duurzaamheidsmonitor

Na afloop van het jaar worden in de Duurzaamheidsmonitor de voortgang en resultaten van de in het Duurzaamheidsprogramma omschreven projecten gerapporteerd. Op basis daarvan kan het duurzaamheidsbeleid dan waar nodig worden aangevuld of bijgesteld.

Financiële paragraaf

De activiteiten beschreven in het Duurzaamheidsprogramma worden gedekt vanuit de betreffende programma's in de gemeentelijke begroting. Wel kunnen verschuivingen in activiteiten aangebracht worden, maar deze zullen te allen tijde gedekt zijn.

5. Kanttekeningen

-

6. Uitvoering

Het duurzaamheidsprogramma wordt jaarlijks opgesteld.

7. Bijlagen

Duurzaamheidsprogramma 2012

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

8. Raadsbesluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

- Het Duurzaamheidsprogramma 2012 vast te stellen.

Gedaan in de vergadering van (wordt ingevuld door de griffie)

De griffier

De voorzitter

Bijlage a bij nota STZ/MIL/2012/242312

Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2012

juni 2012

Stadszaken, afdeling Milieu
Postbus 511
2003 PB Haarlem

www.degroenemug.nl

Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2012

“Duurzame ontwikkeling is die ontwikkeling die voorziet in de behoeften van huidige generaties zonder daarmee de mogelijkheden voor de toekomstige generaties in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien”

Definitie in rapport
'Our common future', VN-Commissie
Brundtland, 1987.

Titel : Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2012
Doc : Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2012_20120626.doc
Versie : pm, vastgesteld in de raadsvergadering van *pm*, raadsstuk *STZ/Mil/2012/pm*
Contact: Gemeente Haarlem - Stadszaken
afdeling Milieu, t.a.v. Marc Plantaz
Postbus 511
2003 PB Haarlem
Email : mahgplantaz@haarlem.nl

Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2012

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De uitvoering van het Haarlems milieubeleid wordt jaarlijks vastgelegd in een wettelijk verplicht uitvoeringsprogramma. Op grond van de Wet milieubeheer is iedere gemeente verplicht om een milieuprogramma op te stellen.

Het duurzaamheidsprogramma 2012 geeft alle milieutaken en andere activiteiten op het gebied van duurzaamheid van de gemeente weer die in dit jaar zullen worden uitgevoerd. Het vormt daarmee tevens de jaarlijkse uitwerking van de ambities in de Kadernota Haarlem Duurzaam. Het programma is een belangrijk instrument voor de uitvoering van het milieubeleid. Het beschrijft niet alleen taken van de afdeling Milieu, maar ook de taken van andere afdelingen die raakvlakken hebben met het gemeentelijk milieu- en omgevingsbeleid.

Uitvoering aansluitend bij het coalitieakkoord “Oog op morgen” (2010-2014) en de Kadernota Haarlem Duurzaam

Het thema duurzaamheid in het coalitieakkoord “Oog op morgen” (2010-2014) is in 2011 uitgewerkt in de Kadernota Haarlem Duurzaam. De Kadernota beschrijft de speerpunten voor het verwezenlijken van meer duurzaamheid in Haarlem, en onderscheidt op basis daarvan acht hoofdthema's waarbinnen de gemeente activiteiten en initiatieven ontplooit op het gebied van duurzaamheid:

1. Eigen organisatie
2. Vergroening van energie
3. Verkeer en vervoer
4. Bebouwde omgeving
5. Bedrijven en Industrie
6. Groene Economie
7. Ruimtelijke kwaliteit
8. Leefomgevingskwaliteit en gezondheid

Dit Duurzaamheidsprogramma 2012 geeft per hoofdthema een opsomming en omschrijving van de activiteiten en initiatieven van de gemeente op het gebied van duurzaamheid die in dit jaar plaatsvinden. Om bespreking en evaluatie mogelijk te maken zijn de uiteenlopende activiteiten gebundeld tot een reeks ‘projecten’, op basis van samenhang naar bijvoorbeeld beleidsterrein, betrokkenen zowel binnen als buiten de gemeente, doel, doelgroep, methodiek etc. Er hoeft niet altijd tevens sprake te zijn van een *formeel* project als afgebakend en geadmistreerd onderdeel van de werkzaamheden van de betrokken afdeling(en).

De activiteiten van de gemeente in het kader van duurzaamheid omvatten zowel wettelijke taken als specifiek Haarlems beleid. Bij de eerste zes thema's gaat het primair om specifiek Haarlemse beleid bij de uitoefening en invulling van taken en activiteiten van de gemeente die niet rechtstreeks uit de milieuwetgeving voortvloeien. Eigen keuzes van Haarlem vormen daarvan dus de basis.

Bij de laatste twee hoofdthema's Ruimtelijke kwaliteit en Leefomgevingskwaliteit /gezondheid is (tevens) sprake van wettelijke taken die rechtstreeks gericht zijn op het verbeteren van de leefomgevingskwaliteit en de gezondheid. Hiertoe behoort een reeks uitvoeringstaken om wettelijk vastgestelde milieu- en gezondheidsnormen en –doelstellingen te bereiken en te handhaven (basiskwaliteit). Tevens behoort hiertoe een aantal kaderstellende taken waarbij wettelijke en aanvullende kwaliteitsdoelstellingen worden vertaald, vastgesteld en vastgelegd in kaderstellende beleidsplannen en ruimtelijke ontwikkelingsplannen. Haarlems beleid en keuzes spelen daarbij een rol daar waar deze de wettelijke normen kunnen aanvullen. Het gaat hierbij onder meer om de volgende milieu- en leefkwaliteiten: geluid, luchtkwaliteit, bodemkwaliteit, duurzaamheid, externe veiligheid,

gezondheid. Hoe inwoners en bezoekers van Haarlem de milieufactoren beleven speelt hierbij een belangrijke rol.

De acht hoofdthema's in dit duurzaamheidsprogramma zijn gegroepeerd volgens bovengenoemd onderscheid naar (voornaamste) basis voor de implementatie van duurzaamheid: Haarlems beleid of wettelijke taak, alhoewel dit onderscheid dus niet zeer strikt is. Een belangrijk voordeel van een groepering van de eerste zes thema's is dat daarmee goeddeels kan worden aangesloten bij de reeds opgebouwde organisatorische structuur voor de verwezenlijking van *Haarlem Klimaat Neutraal*, hetgeen binnen het Haarlemse duurzaamheidsbeleid een zeer belangrijke rol speelt. De doelstelling van Haarlem Klimaat Neutraal is dat de eigen organisatie in 2015 en de stad als geheel in 2030 klimaat neutraal moet zijn. Een minimaal verbruik van eindige energiebronnen en een zo gering mogelijke bijdrage aan klimaateffecten mogen worden beschouwd als basisvoorwaarden voor een duurzame toekomst.

Dit leidt tot de volgende hoofdindeling van dit duurzaamheidsprogramma:

A: activiteiten gericht op Haarlem als duurzame en klimaatneutrale vestigingsstad, vooral op basis van specifiek Haarlems beleid

B: activiteiten gericht op een toekomstbestendige Ruimtelijke ordening, leefkwaliteit en gezondheid vanuit wettelijke taken.

A: Haarlem een duurzame en klimaatneutrale vestigingsstad

Zoals hiervoor al aangegeven neemt het Plan van aanpak Haarlem klimaat Neutraal een belangrijke plek in in dit duurzaamheidsprogramma, met name voor wat betreft de eerste zes thema's. De organisatie opgezet ter verwezenlijking van Haarlem Klimaat Neutraal kan met name op deze thema's ook een hulpmiddel vormen voor de versterking van andere duurzaamheidsaspecten dan energie en klimaat. Hierbij blijft de implementatie van duurzaamheid en uitvoering van de benodigde activiteiten wel de verantwoordelijkheid van de betrokken afdelingen en beleidsterreinen. Voor een goede bestuurlijke verankering van het duurzame beleid en de uitvoering daarvan is per project in het duurzaamheidsprogramma aangegeven welke bestuurder als opdrachtgever voor de betreffende activiteit optreedt.

Jaarlijks wordt naar de raad gerapporteerd over voortgang en bereikte resultaten in de *Duurzaamheidsmonitor*.

In hoofdstuk 2 wordt een nadere toelichting gegeven op de projecten binnen elk van de zes thema's in dit onderdeel A.

B: Toekomstbestendige Ruimtelijke ordening, leefkwaliteit en gezondheid in Haarlem.

De projecten uit de resterende twee thema's, toekomstbestendige ruimtelijke ordening en duurzame leefkwaliteit en gezondheid, hebben op zichzelf al een krachtige basis in specifiek op de basiskwaliteit van de leefomgeving gerichte wetgeving. De daaruit voortvloeiende taken bieden tevens handvaten om Haarlems beleid en keuzes te vertalen en vast te leggen in kaders voor het beleid en voor de ruimtelijke ordening.

Een belangrijk deel van de activiteiten uit deze hoofdgroep bestaat uit *wettelijke milieutaken* van de gemeente die vooral worden uitgevoerd door de afdeling Milieu (bodem, luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid); de hoofdafdeling VVH (omgevingsvergunningen, handhaving) en de afdeling Ruimtelijke Beleid. *Wettelijke gezondheidstaken* worden binnen Haarlem uitgevoerd door de GGD Kennemerland.

Voor wat betreft de uitvoering van reguliere taken en advisering door bureau Bodem van de afdeling Milieu, is relevant dat in 2012 een herzien bodembeleid van Haarlem zal worden vastgesteld. Belangrijke veranderingen in dit beleid zijn het gebiedsgerichte grondwaterbeheer en het vaststellen van gebiedsspecifieke kwaliteits-doelstellingen. Doelen zijn een duurzame verbetering van de bodemkwaliteit en het verantwoord omgaan met grondstromen binnen de stad.

Per 1 oktober 2010 is ook de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) definitief van kracht geworden. Een van de gevolgen is dat de uitvoering en handhaving van de milieuwetgeving verregaand is geïntegreerd met de uitvoering van andere regelgeving op het gebied van onder meer de ruimtelijke ordening, veiligheid, natuur. Een aparte uitsplitsing van de werkzaamheden en prestaties op het terrein van de uitvoering van de bedrijfsmilieutaak is hierdoor niet meer mogelijk en is ook strijdig met de integrale gedachte achter de Wabo. De Wabo kent evenals de milieuregelgeving verplichtingen met betrekking tot beleidsprogrammering, planning, monitoring en rapportage van werkzaamheden en prestaties. De voor de uitvoering en handhaving verantwoordelijke hoofdafdeling VVH houdt sedert 2010 deze systematiek en beleidsstukken aan en voert daarom geen afzonderlijke programmering/rapportage uit op het aspect duurzaamheid. Wel worden gerichte ondersteunende activiteiten ten behoeve van projecten/doelstellingen van andere beleidsterreinen vermeld (i.c. ten behoeve Klimaatneutraal of zonering Industrielawaai).

Voor verdere toelichtingen op de projecten uit onderdeel B, -in aanvulling op de schematische projectomschrijvingen in hoofdstuk 3-, wordt verwezen naar de Programmabegroting 2012-2016 en de daar vermelde beleidsstukken.

Leeswijzer

Deze inleiding wordt afgesloten met een opsomming van de in het Duurzaamheidsprogramma 2012 opgenomen activiteiten, de *projectenlijst* (par. 1.2)

Het volgende, tweede hoofdstuk bevat een nadere toelichting op de projecten van onderdeel A, Haarlem, een duurzame, klimaatneutrale vestigingsstad. In het derde en laatste hoofdstuk staan de schematische projectbeschrijvingen met daarin de voornaamste kenmerken: bestuurlijke opdrachtgever, betrokkenen, doelstelling, uit te voeren werkzaamheden voor dit jaar en de dekking/relatie met de begroting. De tijdsbesteding van de projecten is, voor zover niet anders aangegeven, afgedekt in de eigen begroting van de betrokken afdelingen. Per activiteit staat ook vermeld of deze voortvloeit uit een wettelijke taak vormt of (primair) uit Haarlems beleid, en voor zover relevant, of het om een bestaande of nieuwe taak gaat.

1.2 Projectenlijst 2012

Onderstaand volgt een opsomming van de in 2012 uit te voeren projecten. Voor een uitgebreidere omschrijving wordt verwezen naar hoofdstuk 3 projectomschrijvingen.

A: Haarlem een duurzame, klimaatneutrale vestigingsstad

1. Eigen Organisatie

- 1.1 Monitoring CO₂ reductie eigen organisatie
- 1.2 Duurzaam inkopen
- 1.3 Duurzaam vastgoedbeheer
- 1.4 Duurzame mobiliteit eigen organisatie
- 1.5 Duurzame renovatie en nieuwbouw Zijlpoort
- 1.6 Energiebeheer eigen organisatie
- 1.7 Duurzaam beheer en inrichting openbare ruimte
- 1.8 Faciliteren Stadslandbouw
- 1.9 Stedennetwerken duurzaamheid (Netwerk G33, MRA)
- 1.10 Communicatie HKN / Haarlem Duurzaam
- 1.11 Educatie klimaat en duurzaamheid
- 1.12 Postcode energiespel

2. Vergroening van energie

- 2.1 Haalbaarheidsstudie Lokale Energie Dienst en consortiumvorming
- 2.2 De CO₂-monitor
- 2.3 Potentiële duurzame energiedaken
- 2.4 Collectieve inkoop duurzame energie
- 2.5 Bodemenergiespel

3. Verkeer en Vervoer

- 3.1 Verbeteren fietsinfrastructuur
- 3.2 Ontwikkeling snelfietsroute Haarlem-Amsterdam (Sloterdijk)
- 3.3 Efficiënt gebruik fietsparkeervoorzieningen bij NS-station
- 3.4 Verbeteren comfort en snelheid OV
- 3.5 Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig)
- 3.6 Stimulering schone en zuinige voertuigen (ook elektrisch)
- 3.7 Verbeteren verkeersveiligheid
- 3.8 Parkeren/ autoluwe binnenstad
- 3.9 Stimulering deelautogebruik

4. Bebouwde omgeving

Duurzaam beleid, regelgeving en naleving

- 4.1 Uitvoering nota Praktijkrichtlijn Duurzame Stedenbouw
- 4.2 Toepassen GPR 4.1 voor de duurzame nieuwbouw woningen

Berekenen en monitoren

- 4.3 Rekenmodel kosten baten duurzame investeringen
- 4.4 Monitoren en verslagleggen duurzaam bouwen en energie woningbouwcorporaties

Duurzame uitvoering met lokale marktpartijen

- 4.5 Activeren duurzame bouweconomie

Duurzame renovatieprojecten van de bestaande stad

- 4.6 Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren
- 4.7 Duurzame renovatie bezit woningbouwcorporaties

- 4.8 Duurzame monumenten
- 4.9 Blok voor blok aanpak

Voorbeeldprojecten

- 4.10 DSK II nieuwbouw school
- 4.11 Voorbeeldprojecten energiezuinig en duurzaam bouwen en renoveren

5. Bedrijven & Industrie

- 5.1 De Energiecoach voor bedrijven
- 5.2 Stad en MKB / Energie en Winst (energiebesparing bij Haarlemse Middenstand)
- 5.3 Pilot ontwikkeling energiezuinige kantoorgebouwen
- 5.4 Collectieve opwekking van duurzame energie (o.a. in de Waarderpolder)
- 5.5 Onderzoek naar mogelijkheden afkoppelen hemelwater Waarderpolder

6. Groene economie

- 6.1 Pilot duurzame uitgifte bedrijfskavels Waarderpolder
- 6.2 Grondbank Haarlem
- 6.3 Ondergrondse bestemming bedrijventerrein Waarderpolder
- 6.4 Verduurzaming inzameling en verwerking huishoudelijk afval
- 6.5 Verduurzaming stadsreiniging

B: Haarlem een toekomstbestendige ruimtelijke ordening, leefkwaliteit en gezondheid.

7. Ruimtelijke kwaliteit

- 7.1 Verduurzamen van ontwikkelingsprojecten
- 7.2 Uitwerking Structuurplan Haarlem 2020
- 7.3 Nota ruimtelijke kwaliteit
- 7.4 Structuurvisie openbare ruimte
- 7.5 Actualiseren en uitvoeren gemeentelijk waterbeleid

8. Leefomgevingskwaliteit en gezondheid

Basismilieukwaliteit en bedrijven

- 8.1 Basismilieukwaliteit en bedrijven: uitvoeren gemeentelijke milieutaak als integraal onderdeel van de Wabo

Milieukwaliteit bij ontwikkelingen

- 8.2 Begeleiden MER-procedures
- 8.3 Opstellen milieuparagraaf bestemmingsplannen

Bodemkwaliteit

- 8.4 Opstellen bodembeleid en bodemtaken
- 8.5 Afronding baggerwerkzaamheden
- 8.6 Kwaliteitszorg Bodem: onderhouden en ontwikkelen

Luchtkwaliteit

- 8.7 Actualiseren en uitvoeren Beleidsplan luchtkwaliteit en RSL-Noordvleugel
- 8.8 Rapportage en monitoring luchtkwaliteit 2011
- 8.9 Uitvoeren, begeleiden en toetsen luchtkwaliteitonderzoek
- 8.10 Bevorderen van het rijden op (groen) aardgas binnen de gemeentelijke organisatie

Geluid

- 8.11 Evaluatie geluidarm asfalt
- 8.12 Volgen ontwikkelingen Schiphol
- 8.13 Vaststellen geluidbelastingkaart peiljaar 2011

- 8.14 Uitvoeren van akoestisch onderzoek
- 8.15 Uitvoering saneringsprojecten op het gebied van weg- en railverkeerslawaai
- 8.16 Zonebeheer industrielawaai Waarderpolder

Beschikbaar stellen milieu-informatie

- 8.17 Uitvoeren projectopdracht Aarhus: informatie basismilieukwaliteit aan burgers

Gezondheid

- 8.18 Uitvoeren reguliere medisch milieukundige zorg uit de Wet Publieke Gezondheid
- 8.19 Landelijk bewustwordingsproject 'Binnenmilieu op basisscholen 2009-2013'.
- 8.20 Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij zoneontwikkelingen
- 8.21 Advisering gemeenten bij de beheersing van biologische agentia
- 8.22 Informeren burgers over verstandig gebruik van sfeerverwarming

2 Toelichting projecten groep A Haarlem een duurzame, klimaatneutrale vestigingsstad

2.1 Inleiding

Organisatorische opzet Haarlem Klimaat Neutraal

Hoewel het verder versterken van duurzaamheid niet alleen gedragen kan worden door de organisatie rond het HKN beleid en zeker een verbrede inzet binnen de afdelingen vraagt, biedt deze organisatie wel al een goede basisstructuur waaraan waar nodig nieuwe vertakkingen kunnen worden aangehaakt.

Direct na het aanvaarden van de motie Haarlem Klimaat Neutraal 2030 door de gemeenteraad in maart 2007 is gestart met het opzetten van een effectieve organisatie. Er is een stuurgroep, een viertal programmagroepen en een projectbureau samengesteld. Samen vormen zij de Regiegroep Haarlem Klimaatneutraal. Hierbij zijn een reeks afdelingen van de gemeente direct betrokken, met name: *Stadszaken afd. Milieu, afd. Vastgoed, afd. Ruimtelijk Beleid; Middelen en Services, afd. Facilitaire Zaken, afd. Communicatie, afd. Juridische Zaken(Inkoop & Aanbestedingen); Wijkzaken, afd. Openbare Ruimte, Groenvoorzieningen en Verkeer en afd. Natuur en Milieu Educatie.*

In veel projecten werken zij daarbij samen met of ondersteunen andere afdelingen van de gemeente en partijen buiten de gemeente bij het doorvoeren van de benodigde maatregelen binnen hun werkkterrein.

Rolverdeling projecten

Afdeling Milieu

Binnen de vooral op Haarlems beleid gebaseerde projecten (Haarlem Klimaat Neutraal, Haarlem Duurzaam) speelt de Afdeling Milieu primair een verbindende, coördinerende rol. Om die reden staat zij meestal als trekker vermeld. Variërend naar de aard van een project fungeert zij als aanjager, zoekt nieuwe mogelijkheden, ontsluit informatie, helpt partners door haar kennis en contacten bij het zoeken naar de beste wijze van realisatie, naar eventueel beschikbare (externe) financieringsbronnen, het opstellen en definiëren van kaders. Zij zorgt ook voor het monitoren van de voortgang van de gezamenlijke en individuele inspanningen, met gebruikmaking van informatie verstrekt door de feitelijk uitvoerende partners.

De Afdeling Milieu is –met uitzondering van enkele specifieke projecten waarin alleen zij een taak vervult- geen eindverantwoordelijke voor de feitelijke realisatie van maatregelen.

Interne en externe partners

In de meeste gevallen berust de feitelijke realisatie van maatregelen voor energiebesparing en duurzaamheid bij andere partners. Dit kunnen andere gemeenteonderdelen (interne partners) zijn met een eigen beheerstaak waardoor zij zelf maatregelen kunnen realiseren (bijv. afd. POGV; afd. Vastgoed). Of gemeenteonderdelen die door hun beleidstaak feitelijke maatregelen door externe partijen kunnen bevorderen, coördineren of sturen (bijv. Afd. WWGZ). In dat geval zijn zij eveneens trekkers.

Externe partners zijn bedrijven, organisaties of particulieren buiten de gemeente. In veel gevallen zijn zij de verantwoordelijken voor de feitelijke uitvoering van de maatregelen, bijvoorbeeld woningcorporaties.

Dit hoofdstuk geeft beknopte toelichtingen voor elk van de zes thema's van projecten die vooral op Haarlems Beleid gebaseerd zijn. Hierin wordt kort aangegeven hoe de in 2012 uit te voeren of doorlopende projecten op zichzelf en in hun onderling verband de doelstelling duurzaam klimaatneutraal Haarlem ondersteunen. In de laatste paragraaf is tevens in een overzichtstabel aangegeven welke van een reeks selectiecriteria van toepassing zijn per project, voor wat betreft de klimaatgerelateerde projecten. Met deze criteria zijn in de afgelopen jaren de jaarlijks uit te voeren projecten gekozen uit een grotere groep van mogelijke projecten (met name uit het Ideeënboek HKN 2030 gemaakt in 2008, met latere aanvullingen).

2.2 Thema 1: eigen organisatie

De activiteiten voor een klimaatneutrale en duurzame eigen organisatie betreffen zowel projecten als minder afgebakende, doorlopende werkzaamheden. Een aantal projecten zijn een voortzetting van projecten van 2011, andere zijn nieuw.

De werkzaamheden zijn vooral gericht op het ondersteunen van de organisatie bij de implementatie van een duurzame bedrijfsvoering, duurzame producten en - diensten. Veel vindt plaats in samenwerking met andere hoofdafdelingen en afdelingen. Een aantal activiteiten zijn:

Duurzaam inkopen

Een voorbeeld van deze samenwerking is die met de afdeling Facilitaire Zaken bij verschillende inkooptrajecten. Duurzaam inkopen steunt op het beleid van professioneel inkopen. Duurzaamheid is één van de gestelde criteria binnen een professioneel inkooptraject (professioneel inkopen betekent inkopen volgens het inkoopmodel). Inkoop vindt binnen de gehele gemeentelijke organisatie plaats. Het beleid wordt voornamelijk vormgegeven bij Juridische Zaken.

Inkoop vindt binnen de gehele gemeentelijke organisatie plaats. Budgethouders zijn verantwoordelijk voor de inkoop. De grotere aankopen, boven de aanbestedingsgrens, worden aanbesteed. En zijn ruim van tevoren bekend bij Juridische Zaken / Inkoop of Stedelijke Projecten. Deze leveren de “aanbestedingskalender” waaruit te begeleiden inkooptrajecten geselecteerd wordt.

Duurzaam inkopen zal, nu het nieuwe inkoopbeleid bekrachtigd is, over de volle breedte van het inkooppakket worden ingevoerd. Afhankelijk van product of dienst is hier ook een aanzienlijk besparingspotentieel.

Energiebeheer

In 2012 zal een basisvorm van energiebeheer opgezet worden. Belangrijk wordt om de CO₂ reductie te monitoren en daarover de organisatie te informeren. Getracht wordt om de belangrijkste componenten van de CO₂ uitstoot in de eigen organisatie te reduceren. Vanuit een grove CO₂-scan is besloten om de CO₂ uitstoot van ons eigen vervoer (woon-werk en werk-werk) en het verbruik binnen ons eigen vastgoed te reduceren. In 2012 zal een oriëntatie plaatsvinden van wat er op strategisch huisvestingsniveau aan verduurzaming kan worden gedaan. Een organisatie kan pas klimaatneutraal genoemd worden als ook binnen de gebouwen die in haar bezit zijn ten minste de trias energetica is doorlopen. Het vastgoedpakket van de gemeente Haarlem is een erg divers en groot bestand van gebouwen. Van zwembaden tot kerktorens. Er is gestart met een inventarisatie die uiteindelijk moet uitmonden in een advies met verschillende scenario's op het vlak van energiebesparing waarin naar een bepaald gemiddelde label van de gebouwen toegewerkt wordt. Ook de bijbehorende (nieuwe) financieringsconstructies komen in dit advies aan bod.

Duurzame mobiliteit eigen organisatie

Ook de werkzaamheden om de eigen mobiliteit verder te verduurzamen zullen in 2012 worden voortgezet. Een bedrijfsvervoerplan is in productie en we hopen in 2012 een centraal beheerd wagenpark te hebben dat aan de moderne eisen van mobiliteit voldoet.

Verduurzaming huisvesting

Een andere belangrijk uithangbord wordt de nieuwe huisvesting van de gemeente. De Raaks is in 2011 in gebruik genomen; de aandacht is eerst gericht op de monitoring van het energieverbruik en aan de hand daarvan worden in 2012 ‘de puntjes op de i gezet’ voor de inregeling. Voor de huisvesting Zijlpoort zullen de duurzame kaders (GPR) exacter ingevuld worden om in 2014 in een energiezuinig en gezond gebouw te gaan werken.

Duurzaam beheer openbare ruimte

Verder ligt er besparings- en duurzaamheidspotentieel in de keten van ontwerp tot uitvoering bij de afdelingen Stedelijke projecten en Wijkzaken. Om dat potentieel te benutten zal er eerst een inventarisatie van processen plaatsvinden, die zijn beslag kan vinden in de duurzaamheidsparagraaf. Daarnaast geeft het plan van aanpak “Licht in de duisternis” uitgangspunten hoe om te gaan met de nieuwe technische ontwikkelingen op het domein van de openbare verlichting binnen de gemeente Haarlem. Hiermee is een potentiële besparing van 27% op het eigen energieverbruik mogelijk.

Voornaamste inzet is het vervangen van technisch verouderde en afgeschreven verlichtingsarmaturen en lampen, en bijbehorende voorschakelapparatuur, door een LED-oplossing en in dimbare uitvoering als dat mogelijk is.

Faciliteren stadslandbouw

Stadslandbouw is één van de mogelijke invullingen van de ruimte en het verbindt verschillende beleidsthema's. Al naar gelang de schaal en organisatievorm heeft het effect op leefbaarheid, vestigingsklimaat, natuur- en milieueducatie, gezondheid en bedrijvigheid. Het maakt de 3P's van duurzaamheid ('People, Planet, Profit') concreet. Er zijn veel initiatieven in de stad en er is een toegenomen vraag naar ruimte hiervoor.

De werkzaamheden zijn gericht op het aanjagen van de faciliterende rol die de gemeente heeft op dit gebied. Dit gebeurt door het bevorderen van informatieuitwisseling en verbindingen tussen collega's, initiatiefnemers, regionale overheden en kennisinstituten.

Doelstelling is meer deskundigheid en een pro-actieve houding bij de medewerkers die bijdragen aan het faciliteren van stadslandbouw.

Communicatie en educatie op het gebied van klimaat en duurzaamheid

Deze werkzaamheden zijn ondersteunend voor de overige onderdelen van Haarlem Klimaat Neutraal en Haarlem Duurzaam. In de projectomschrijvingen zijn naast de belangrijkste algemene werkzaamheden een aantal geplande, omliggende deelprojecten opgenomen voor zover op dit moment bekend.

Bij Communicatie betreffen de activiteiten vooral het aan alle partijen en inwoners van de stad uitleggen wat de klimaat- en duurzaamheidsplannen zijn, waar we met z'n allen naar streven en welke projecten er op dit gebied al worden uitgevoerd. Doel is om consumenten en producenten te enthousiasmeren om mee te doen. In samenwerking met netwerkbeheerder Liander en het Haarlems Dagblad is onder meer een *Postcode Energiespel ontwikkeld* voor de inwoners van Haarlem, om hen bewust te maken van hun energiegebruik en de mogelijkheden tot besparing.

Bij Educatie betreffen de activiteiten het onderwijzen van de klimaat- en duurzaamheidsproblematiek via lessen en projecten aan scholieren, om bij deze jonge doelgroep bewustwording te creëren. Ook worden handelingsperspectieven aangeboden voor gedragsverandering. Indirect worden, via deze doelgroep, ook andere Haarlemmers bij de activiteiten betrokken.

Stedennetwerken Duurzaamheid

Tot de activiteiten in het kader van de eigen organisatie, verwant met communicatie, wordt hier ook het bevorderen van samenwerking tussen gemeentes op het gebied van duurzaamheid gerekend. Ook in veel andere steden dan Haarlem wordt krachtig gewerkt aan het thema duurzaamheid. Alleen al vanuit het principe van duurzaamheid is het logisch zoveel mogelijk elkaars ervaringen, kennis en inzichten te benutten. Bundeling van krachten door gezamenlijke kansen en belemmeringen voor de korte termijn in beeld te brengen en gezamenlijke strategieën te ontwikkelen voor de langere termijn kan meer rendement geven aan geleverde inspanningen en grotere stappen in duurzaamheid en klimaatbeleid mogelijk maken.

Goede specifiek hierop gerichte gremia ontbreken op dit moment nog; via inbreng in of versterking van het thema duurzaamheid in bestaande stedennetwerken en regionale overleggen (Netwerk G33; MRA) zal Haarlem de vorming van een Stedennetwerk duurzaamheid zoveel mogelijk agenderen en bevorderen.

2.3 Thema 2: Vergroening energie

Lokale Energie Dienst

Een belangrijk hulpmiddel om een duurzaam, klimaatneutraal Haarlem dichterbij te brengen wordt verwacht van de vorming en het functioneren van een Lokale Energie Dienst (LED). Sterker nog: het halen van de klimaatdoelstelling 2030 zal in grote mate afhankelijk zijn van het slagen van een LED. De LED zou een gezamenlijke organisatie voor de winning en uitwisseling van groene energie van Haarlemse bodem kunnen vormen, waarin de verschillende belanghebbenden bij duurzame energie participeren. Door een breed gedragen organisatie is een optimale coördinatie en opbouw van kennis

en ervaring mogelijk. Hierdoor kunnen kansen voor grootschalige en kleinschalige toepassingen van duurzame energie in een gebied beter onderkend, onderzocht en op elkaar afgestemd worden. De verwachting is dat daarmee een belangrijke (extra) CO₂ reductie bereikt kan worden vergeleken met een versnipperde situatie van los van elkaar opererende partijen. Hierdoor wordt voorkomen dat kansen gemist worden, ieder opnieuw het wiel moet uitvinden en processen langs elkaar heen werken - of zelfs tegen elkaar in.

In 2011 is in het kader van de haalbaarheid, het draagvlak voor een LED onderzocht. Daartoe is een veelheid aan (potentieel) belanghebbenden: corporaties, bedrijfsleven (grote bedrijven en branches), cultuurinstellingen, grote zorginstellingen, schoolbesturen, energiebedrijven en netbeheerders en andere overheden, gepolst. Na gebleken draagvlak is een extern advies over organisatievorm en gebiedsaanpak (Schalkwijk en Waarderpolder) aanbesteed. In het voorjaar van 2012 zal blijken of voldoende draagvlak is ontstaan voor *consortiumvorming* en start van de LED. Het consortium zal operationele businesscases uit dienen te werken. Een belangrijke trigger kan zijn de Blok voor Blok aanpak, waarbij grote aantallen woningen zullen worden verduurzaamd. Daarnaast zal in dit kader een masterplan bodemenergie (Optimale mogelijkheden voor Warmte-Koude Opslag Waarderpolder) als model voor een masterplan voor de hele stad worden voorbereid.

CO₂-monitor

Belangrijke kwantitatieve gegevens over de voortgang van het HKN programma komen voort uit de CO₂-monitor. Deze brengt jaarlijks de CO₂-uitstoot van de totale stad Haarlem en van diverse onderscheiden groepen in beeld, bijvoorbeeld bepaalde bedrijfsbranches, woningen, zorgsector, enz.. Aan de hand van de monitor kan bepaald worden waar de grootste CO₂-winst valt te behalen en aan de hand daarvan kunnen de doelen gesteld worden voor de komende jaren. Omdat er nu drie opeenvolgende jaren zijn gemonitord kunnen ook trends waarneembaar worden gemaakt qua energieverbruik en CO₂-uitstoot.

Bevordering energiebewustzijn huishoudens

Ook is er een project gericht op de verbreding van de toepassing van duurzame energie en energiebesparing door huishoudens. Door het gezamenlijk inkopen van energie door groepen huishoudens, met openbare veilingen van de contracten hiervoor, worden energieleveranciers gestimuleerd om gunstiger voorwaarden en prijzen te realiseren in onderlinge concurrentie. De gemeente ondersteunt initiatieven van organisaties die zich hiervoor inzetten met informatie en een communicatiecampagne. Ook het postcode-energiespel (reeds genoemd onder het eerste thema) heeft de huishoudens tot doelgroep.

Lokale duurzame energieopwekking:

Energiebesparing is niet voldoende om de klimaatsafspraken te behalen. Energie opwekking kan een grote bijdrage hieraan leveren. De daken van gebouwen bieden veel mogelijkheden voor PV (elektriciteit uit zonnepanelen), warm water met zonnecollectoren etc. Deze kunnen 20% tot 30 bijdragen aan het terugdringen van de CO₂ uitstoot (proj. 2.3, Potentiële duurzame energie daken). Voor benutting van de bodem bij/voor energieopwekking is zoveel mogelijk inzicht nodig in de beperkingen en mogelijkheden van een beoogde locatie. De gemeente test in een pilot een door de provincie hiervoor ontwikkelde web-applicatie.

2.4 Thema 3: Verkeer en vervoer

Op het vlak van verkeer en vervoer wordt voor het bereiken van de doelstelling “duurzaam en klimaatneutraal Haarlem” vooral ingezet op het beïnvloeden van de “modal split”, door gebruik van de fiets en het OV te stimuleren als alternatief voor de auto. Een tweede belangrijk spoor is het stimuleren van alternatieve brandstoffen waardoor autogebruik duurzamer wordt. Beperking van parkeren in de binnenstad en stimuleren van deelautogebruik dragen eveneens per saldo bij aan minder autogebruik.

Stimulering gebruik fiets in plaats van auto

Reeds in het Haarlems Verkeer en vervoerplan HVVP is vastgelegd dat Haarlem krachtig inzet op het stimuleren van gebruik van de fiets en OV als alternatief voor de auto. Een dergelijke verschuiving

van de 'modal split' levert behalve een verkeerstechnische bijdrage aan de opvang van de mobiliteitsgroei, ook een belangrijke bijdrage aan het klimaatbeleid (minder CO₂-uitstoot) en aan de verbetering van de leefomgevingskwaliteit (luchtkwaliteit, geluid).

Stimulering van fietsgebruik vindt onder meer plaats door betere en comfortabelere verbindingen en parkeermogelijkheden te bieden en aansluiting op andere vervoerswijzen te verbeteren, ondersteund door promotieactiviteiten.

Voor de kortere afstanden is in het Uitvoeringsprogramma Fietsinfrastructuur een groot aantal uitvoeringsprojecten vastgelegd dat in principe prioriteit krijgt in de periode van het HVVP (tot circa 2013). Daarvan worden jaarlijks de te realiseren projecten geselecteerd op basis van onder meer combinatiemogelijkheden met andere werkzaamheden en subsidiekansen. Een aantal grote fietsinfraprojecten zijn of worden daarnaast, los van het Uitvoeringsprogramma, beoordeeld en zo mogelijk uitgevoerd. Projecten die in 2012 worden voorbereid, -bij toekenning van subsidies- zijn ondermeer de aanleg van een tweerichtingen fietspad langs de Spaarne/Turfmarkt/Lange Brug en een fietsbrug over de Industriehaven.

Om het gebruik van de fiets bij het woon-werkverkeer op de middellange afstand (7,5-25 kilometer) te stimuleren zal de fietsroute Haarlem-Amsterdam Sloterdijk worden ingericht als snelfietsroute. November 2011 is een zogenaamde nulmeting (telling en enquête gebruikers) verricht op de bestaande route. In 2012 zal begonnen worden met het inrichten van (delen van) de route als snelfietsroute. Bedrijven en instellingen zullen actief benaderd worden over de voordelen van het gebruik van de fiets bij het woon-werkverkeer. In 2012 wordt een publiekscampagne gestart om fietsen tussen woning en werk te bevorderen ("Rij 2 op 5").

Medio 2011 is de grootste ondergrondse fietsenstalling in Europa (5050 plaatsen) bij het NS-station overgedragen aan de gemeente. Om de ondergrondse fietsenstalling zo efficiënt mogelijk te benutten zal in 2012 in een deel van deze stalling een proef worden gedaan met een elektronisch systeem om de stallingsduur en de bezetting van een plek te registreren. Op deze manier wordt de fietser sneller en gemakkelijker naar een vrije plek geleid en kunnen zogeheten 'weesfietsen' worden geregistreerd en verwijderd.

Stimulering gebruik OV

Stimulering van OV-gebruik vindt plaats door verbetering van snelheid en frequentie van busverbindingen en comfortverbetering van materieel en bushaltes, een en ander in samenwerking met de diverse concessieverleners en -houders. Nadat in afgelopen jaren onder meer de diensten van de Zuidtangent zijn uitgebreid en diverse busbanen zijn gerealiseerd, wordt in 2012 onder meer het Dynamisch Reis Informatiesysteem (DRIS) met elektronische informatieborden bij haltes uitgerold. Voortgegaan wordt met het aanpassen van instaphoogtes en verduurzamen van Abri's en het verbeteren van de VRI-regelingen ten behoeve van busbanen.

Reeds genoemd zijn al de betere overstapmogelijkheden tussen fiets en OV (fietsenstalling bij NS station).

Overige inzet op minder autogebruik

Behalve door het versterken van de alternatieven fiets en OV, wil de gemeente ook rechtstreeks het autogebruik beïnvloeden. Een autoluwe binnenstad wordt onder meer bevorderd via het parkeerbeleid, door parkeren in het centrum slechts beperkt te faciliteren. Daartoe behoort ook dat parkeervergunningen voor 2^e en 3^e auto's in het centrum niet, en daaromheen slechts tegen fors hogere tarieven verstrekt worden. Daarnaast ondersteunt de gemeente verschillende vormen van autodelen, door parkeerplaatsen beschikbaar te stellen voor marktpartijen die op dit onderwerp actief zijn.

Rijden op schonere brandstoffen en biobrandstoffen

Een ander aangrijpingspunt voor meer duurzaamheid is om het autorijden zelf schoner te maken. Haarlem is nog steeds landelijk voorloper op het gebied van rijden op aardgas en groen gas. Momenteel is een groot project in voorbereiding om op bedrijventerrein Waarderpolder groen gas te gaan produceren uit stortgas uit de voormalige stortplaats Schoteroog, en uit overtollig biogas, geproduceerd in de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Rijnland. Het traject van vergunningverlening voor de installatie heeft veel langer geduurd dan verwacht. De bouw van de installatie zal in januari

2012 starten. Het geproduceerde gas zal, via de uitgifte van certificaten, gebruikt worden als brandstof voor de aardgasbussen van Connexxion, de aardgasvoertuigen van de gemeente Haarlem en de aardgasvoertuigen van de provincie Noord-Holland

Ondersteund door de reeds bestaande groen gas activiteiten in Haarlem en de komende realisatie van de groen gas productie uit Schoteroog wordt de in 2011 gestarte campagne voortgezet om Haarlemse bedrijven en particulieren te stimuleren om aardgasvoertuigen aan te schaffen, en hen te informeren over de mogelijkheid van rijden op lokaal geproduceerd groen gas.

Het eerste Haarlemse tankstation is gestart met de verkoop van biobenzine; het gaat om benzine waaraan 15% ethanol is toegevoegd.

Elektrisch rijden

Maart 2011 heeft de gemeente Haarlem besloten deel te nemen aan een proef van stichting e-laad.nl, een initiatief van samenwerkende netbeheerders in Nederland, om een landelijke infrastructuur van oplaadpunten op openbaar terrein te realiseren. Eind 2011 zijn er in Haarlem zes laadpalen, met elk twee laadpunten, geplaatst aan de openbare weg. Dit aantal zal in 2012 verder uitgebreid worden. Tevens zal er met stichting e-laad.nl gewerkt worden aan de realisatie van oplaadpunten in de Haarlemse parkeergarages. Bij het ontwerp van de te bouwen parkeergarage bij het gebouw van de provincie Noord-Holland wordt rekening gehouden met het realiseren van oplaadpunten voor elektrische voertuigen.

Duurzaam veilig

Verkeersveiligheid vormt uiteraard ook een essentieel element van duurzaamheid en leefkwaliteit. Door de instelling en verbetering van 30 km zones en technische of ontwerpmaatregelen worden woongebieden, locaties bij scholen en specifieke risicoknelpunten veiliger gemaakt.

2.5 Thema 4: Bebouwde omgeving

De gebouwde omgeving is voor 32 % verantwoordelijk voor de totale CO₂ uitstoot van Haarlem (850.000 kiloton). Het gaat om ruim 70.000 woningen, waarvan het bezit als volgt verdeeld is: 32% in bezit van woningbouwcorporaties, 54% in bezit van particuliere eigenaren en 14% in bezit van particuliere verhuurders

De opgave van de programmagroep bestaat uit het drastisch verminderen van het energiegebruik van de bestaande 70.000 woningen. Ook wil zij opwekking van groene energie bevorderen. Zij wil daarmee ertoe bijdragen dat Haarlem in 2030 klimaatneutraal is.

Randvoorwaarden voor deze energieopgave zijn:

- Europese wetgeving (alle gebouwen een energielabel en controle er op)
- landelijke afspraken; lente akkoord (EPC in 2011 0,6 en in 2020 EPC van 0)
- Meer met Minder afspraken (www.meermetminder.nl) 300.000 woningen 2 labelsprongen
- Aanbod aan Haarlem van de woningbouwcorporaties 20% besparing hele bezit
- Afspraken convenant Haarlem Klimaat Neutraal

De duurzaamheidsactiviteiten van de gemeente in haar rol als trekker en/of betrokkene bij dit thema concentreren zich vooral rond drie aandachtsvelden, en daarnaast lopen er een aantal voorbeeldprojecten en projecten rond het inschatten en monitoren van effecten:

- Aandachtsveld duurzaam beleid, regelgeving en naleving
- Berekenen en monitoren
- Aandachtsveld stimuleren lokale bouweconomie
- Aandachtsveld duurzaam renoveren
- Voorbeeldprojecten

Voor elk aandachtsveld zijn net als vorige jaren projecten geformuleerd.

Aandachtsveld duurzaam beleid, regelgeving en naleving:

De gemeente heeft een beleidskader opgesteld voor duurzame stedenbouw en woningbouw. Dit is de Praktijkrichtlijn duurzame stedenbouw en duurzame nieuwbouw van woningen. Deze nota's worden geactualiseerd en actief ingezet voor het maken van afspraken over prestaties met marktpartijen. Voor de woningbouw wordt de GPR inzet (Gemeentelijke Prestatie Richtlijn, zie www.gprgebouw.nl) voor het bepalen van de prestaties (proj. 4.1 en 4.2). Vanaf 2012 zal gewerkt worden met de GPR stedenbouw.

Berekenen en monitoren:

Ter ondersteuning van gemeente en partners bij goed onderbouwde keuzes wordt gewerkt aan een rekentool voor kosten en baten over de hele levensduur ten behoeve van afwegingen voor duurzame investeringen (proj. 3.3). Ook monitoring van resultaten is belangrijk, als basis voor evaluatie en optimalisatie van beleid en afwegingsprocessen. Monitoring maakt standaard deel uit van uitvoeringsprojecten; in een apart project worden verslagen van woningbouwcorporaties over duurzaam bouwen en energie geïntegreerd (proj. 4.4).

Aandachtveld duurzame uitvoering met lokale marktpartijen:

Het realiseren van Haarlem Klimaat Neutraal gebeurt zoveel mogelijk met de lokale bouwpartijen. Hiermee ontstaat een impuls voor de lokale economie. In het project "activeren duurzame bouweconomie" is de aanpak nader beschreven (proj. 4.5).

Aandachtveld duurzame renovatieprojecten van de bestaande stad:

Met duurzame renovatie is in Haarlem de grootste slag te behalen. Immers 80% van de woningen en monumenten zijn van vóór 1970. Zij zijn vaak niet geïsoleerd. Uit de energiekartaar Haarlem 2000 en de CO2-monitor 2008 blijkt dat het gasgebruik in de meeste woningbouw-complexen relatief hoog is.

Volgens Meer met Minder is met niet al te grote ingrepen (HR-ketel, gevelisolatie e.d.) een energiebesparing van 30% te behalen bij de slecht geïsoleerde woningen. Projecten zijn gericht op stimuleren van duurzame renovatie door particuliere woningeigenaren (proj. 4.6), door woningbouwcorporaties (4.7) en door monumenteigenaren (4.8). Het behalen van schaalvoordelen uit een *blok voor blok* aanpak (woningbouwcorporatie en particuliere eigenaren samen) is uitgangspunt van project 4.9.

Voorbeeld projecten:

Er zijn diverse voorbeeld projecten in de plan- of uitvoeringsfase waarin ervaring wordt opgedaan met de concrete uitwerking en toepassing van één of meerdere thema's, waaronder duurzaamheid voor scholen: *DSK II nieuwbouw school* (4.10). Voorts een project waarin een aantal voorbeelden van energiezuinige en duurzame renovatie door woningbouwcorporaties centraal staan (4.11) in Tuinwijk, Slachthuisbuurt Zuid en Amsterdamse Buurt. Voor de laatste twee gebieden is met behulp van SEV subsidie reeds een haalbaarheidsstudie verricht naar de mogelijkheden van extra energiebesparing. In Slachthuisbuurt Zuid worden 200 zeer energiezuinige nieuwe woningen gebouwd met een EPC gelijk of lager dan 0.4. In de Amsterdamse buurt worden, bij positieve go beslissing, ruim 100 woningen energiezuinig gerenoveerd, waarvan 30 met een energiebesparing van 60% en 30 met een energiebesparing van 80%.

De uitvoering van voorbeeldprojecten is sterk afhankelijk van marktomstandigheden en/of subsidies. Bezien wordt of in de loop van het jaar nog andere voorbeeldprojecten gestart kunnen worden.

2.6 Thema 5: Bedrijven en industrie

Energiecoach

De activiteiten in 2012 borduren voort op een aantal projecten die al in eerdere jaren zijn gestart. Eén van de belangrijkste projecten daarbij is de Energiecoach. Deze heeft in het afgelopen jaar aangetoond dat er binnen het Haarlemse bedrijfsleven veel belangstelling is voor energiebesparing en duurzame energie opwekking. In 2011 zijn daarom specifieke subprojecten gestart die zijn geënt op geluiden en verzoeken van bedrijven in Haarlem. Hierop wordt in 2012 verder voortgebouwd. Achterliggende gedachte daarbij is steeds om ondernemers te ontzorgen en te verbinden. Door energiekosten terug te

dringen worden de bedrijven meer concurrerend dan bedrijven elders en daardoor ook economisch gezonder en sterker. In de loop van 2012 zal gezocht worden naar een andere financieringsvorm voor deze functie.

Energiebesparing bij Midden en Klein Bedrijf (MKB) en duurzame maatschappelijke stage

Verder zal in 2012 ook uitdrukkelijker aandacht worden besteed aan bedrijven in de binnenstad en in winkelcentra. Daarvoor wordt aangesloten bij een landelijk geïnitieerd project gericht op MKB-bedrijven. Ook daar is ontzorgen en stimuleren de aanpak. Ondernemers krijgen maatregelenpakketten voorgeschoteld op het gebied van energiebesparing waaruit men kan kiezen. Het is daarbij de bedoeling om de uitvoering van deze energiebesparende maatregelen zoveel mogelijk door Haarlemse ondernemers te laten verrichten.

De verplichte maatschappelijke stage voor middelbare scholieren krijgt een duurzame variant. Scholieren bezoeken in deze stage MKB-ers met een vragenlijst over energie en duurzaamheid binnen hun bedrijf. Enthousiast geworden ondernemers kunnen zich daarna melden bij ons “ontzorgingsloket”.

Energiezuiniger en duurzamer maken van leegstaande kantoorgebouwen

Kantoorgebouwen staan steeds vaker en langer leeg. Vooral de verouderde kantoren vullen zich niet snel met nieuwe huurders. Door hier een kwaliteitslag te maken in energiezuinigheid, duurzaamheid en comfort worden deze oudere kantoorpanden aantrekkelijker voor nieuwe huurders en staan daardoor minder lang leeg. Binnen de Metropoolregio Amsterdam zijn afspraken gemaakt om plannen voor het aantal nieuwe kantoren drastisch te verlagen. Daarmee wordt het voor investeerders interessanter om bestaande panden op te knappen. Voor een aantal kantoorpanden in Haarlem zal onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om deze te moderniseren en wat hierbij de kosten en de baten zijn. Voor sommige kantoren zal onderzocht worden of deze een andere functie kunnen krijgen als broedplaats of studentenhuisvesting. Op die manier wordt het aanbod aan kantoren kleiner en wordt leegstand tegen gegaan.

Gebiedsaanpak duurzame energie

Lokaal duurzame energie opwekken wordt beschouwd als één van de meeste kansrijke methoden om van een stad als Haarlem een klimaatneutrale stad te maken. Energieopslag in de bodem, de zogenaamde warmte- en koudeopslag (WKO) maar ook energie uit diepere aardlagen (geothermie) kunnen in potentie veel energie besparen en daarmee CO₂-uitstoot reduceren.

De Waarderpolder is één van de gebieden waar grote kansen liggen voor grootschalige vergroening van energie. Er is een grote onbalans tussen koude- en warmtevraag.

In 2012 zal voor de Waarderpolder een Masterplan bodemenergie worden vastgesteld dat mogelijk ook in het bestemmingsplan verankerd wordt. Verder liggen vooral op platte daken kansen voor zonne-energie opwekking. Tot slot zijn er plannen om de windmolens in de Waarderpolder te vervangen door exemplaren met meer vermogen.

Klimaatadaptatie

Klimaatverandering zorgt periodiek voor hevige regenval. Het rioolstelsel in de gemeente is niet overal berekend op dergelijke hoeveelheden neerslag. Dat kan tot wateroverlast leiden en tot schade bij bedrijven of woningen. Schade die verhaald kan worden op de overheid als kan worden aangetoond dat die nalatig is geweest. Vandaar dat steeds vaker hemelwater wordt afgekoppeld van het riool. De Waarderpolder krijgt in 2012 een centrale watergang voor de afvoer van dit hemelwater en een leiding tussen deze watergang en de Industriehaven. In aansluiting op deze ontwikkeling wordt in de Waarderpolder onderzocht in hoeverre er sprake is van wateroverlast door hevige neerslag en welke klimaatadaptaties noodzakelijk zijn om deze overlast tegen te gaan.

Bedrijven in de etalage

Voor alle projecten geldt dat er nog nadrukkelijker gecommuniceerd zal worden over de behaalde resultaten als stimulerende voorbeelden voor het bedrijfsleven. Zowel grote als kleine resultaten worden via de diverse, beschikbare media in beeld gebracht om ondernemers aan te geven dat investeren in duurzaamheid en energiebesparing loont. Er is bovendien nog veel onbekend bij ondernemers over de mogelijkheden tot energiebesparing zodat extra communicatie hierover een must

is. De bedrijvenpagina op www.degroenemug.nl zal aangepast worden om deze resultaten in beeld te brengen.

2.7 Thema 6: Groene economie

Duurzame uitgifte bedrijfskavels

Bij de uitgifte van bedrijfskavels kan de gemeente in toenemende mate eisen stellen ten aanzien van duurzaamheid. Bedrijven willen zich ook meer en meer profileren als duurzaam. Daarom wordt in navolging van het afgeronde project Duurzame Noordkop Waarderpolder beleid ontwikkeld over het duurzaam uitgeven van bedrijfskavels in de gehele Waarderpolder. Welke eisen kan Haarlem stellen en in hoeverre heeft dit effect op de verkoopbaarheid van diezelfde kavels. In dit project wordt samengewerkt door de afdelingen Vastgoed, Economie en Milieu.

Grondbank Haarlem

Hergebruik van overtollige partijen grond draagt bij aan een zo duurzaam mogelijk beheer van de Haarlemse bodem. Met een 'grondbank' in de vorm van een tijdelijk gronddepot kunnen aanbod en vraag van grond op elkaar afgestemd worden tot een doelmatig en laagdrempelig duurzaam grondverzet voor werken, bouw- en woonrijp maken. Gestart wordt met een tijdelijke gemeentelijke grondbank, met evaluatie kostenbesparing over 2 jaar, als pilot voor een definitieve, regionale grondbank.

Ondergrondse bestemming bedrijventerrein Waarderpolder

De Waarderpolder is één van de gebieden waar grote kansen liggen voor grootschalige vergroening van energie (zie ook thema 5). Er bestaat een grote onbalans tussen warmte- en koudevraag. Beter ruimtelijk afstemmen tussen Koude-Warmte-opslag en eventueel in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening bestemmen biedt de mogelijkheid rendementen te maximaliseren en optimaal en duurzaam gebruik te maken van de ondergrond en de daarin aanwezige bodemenergie. In 2012 zal voor de Waarderpolder een Masterplan bodemenergie worden vastgesteld dat mogelijk later ook in het bestemmingsplan verankerd wordt.

2.8 Selectie van projecten

Criteria

Ook voor het Duurzaamheidsprogramma 2012 is een keuze gemaakt moeten worden van de dit jaar uit te voeren projecten in het kader van Haarlem Klimaat Neutraal, op basis van het ideeënboek en nieuwe inzichten. Bij deze keuze zijn, net als vorige jaren, de volgende selectiecriteria gebruikt:

- A. Realiseerbaarheid (makkelijk, niet veel inspanning)
- B. CO₂-reductie
- C. Kosten op levenscyclus realiserend en subsidiemogelijkheden
- D. Marktconforme momenten
- E. Effectiviteit (weinig inspanning veel resultaat, laag hangend fruit)
- F. Aansluiten moties van raad
- G. Pilot (voorbeeld functie)
- H. Trias energetica (bijdrage aan de energietransitie: Stap 1: Beperk de energievraag, Stap 2: Gebruik duurzame energiebronnen, Stap 3: Gebruik eindige energiebronnen efficiënt)
- I. Behoud van koopkracht (beheersen van woonlasten en concurrentie positie)

Aan de hand van de score op deze criteria is een keuze gemaakt binnen de diverse programmagroepen. In de navolgende tabel 1 zijn voor alle projecten uit groep A de toepasselijke selectiecriteria weergegeven. Tevens is een verwachting van de looptijd van projecten gegeven. Sommige projecten lopen door vanuit vorige jaren, en veel activiteiten worden uiteindelijk vast onderdeel van beleid en werkzaamheden.

Stuurbaarheid

Projecten verlopen vaak in samenwerking tussen diverse partijen, met soms verschillende trekkers en realisatieverantwoordelijken. De mate waarin de gemeente de voortgang en het resultaat van de projecten kan bepalen is daarom niet voor alle projecten even groot (zie ook paragraaf 2.1).

Om hierin enig inzicht te geven, is in de selectietabel (tabel 1) tevens een indicatie opgenomen van de mate van *stuurbaarheid op inhoud en planning* door de gemeente. De intensiteit van de indicator is als volgt ingedeeld:

- : De gemeente heeft volledig zeggenschap over het project, dus *maximale* stuurbaarheid.
- : De gemeente heeft een belangrijke rol als aanjager van een project, de voorbereiding ervan, eventueel het scheppen van randvoorwaarden en als monitor van de resultaten. Andere partijen zullen dit echter op moeten pakken en de uiteindelijke realisatie van (bijvoorbeeld) energiemaatregelen moeten uitvoeren. De gemeente kan dit niet afdwingen. Tevens wordt hiertoe gerekend een situatie waarin de financiering van daadwerkelijke uitvoering afhankelijk is van politieke besluitvorming (en/of) subsidies door andere overheden die nog onzeker is. De stuurbaarheid door de gemeente is *beperkt*.
- : De uitvoering wordt (vrijwel) volledig bepaald door externe partijen, de gemeente kan daarop weinig invloed uitoefenen, hoogstens ondersteunen met coördinatie, en voortgang en resultaten monitoren. De stuurbaarheid door de gemeente is *minimaal*.

Tabel 1: selectiecriteria projecten Haarlem duurzame klimaatneutrale vestigingsstad

Selectiecriteria Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Realiseerbaar in		Stuurbaarheid door gemeente	
										Start	Eind		
<i>Eigen organisatie</i>													
1.1 Monitoring CO ₂ reductie eigen organisatie	x					x	x	x			2011	Cont	
1.2 Duurzaam inkopen	x			x		x	x	x			Cont	Cont	
1.3 Duurzaam vastgoedbeheer	x					x		x			2012	Cont	
1.4 Duurzame mobiliteit eigen organisatie	x	x			x	x	x	x			2011	2014	
1.5 Duurzame renovatie en nieuwbouw Zijlpoort			x				x	x			2012	2014	
1.6 Energiebeheer eigen organisatie	x	x				x	x	x			2012	cont	
1.7 Duurzaam beheer en inrichting openbare ruimte	x	x		x		x	x	x			2012	Cont	
1.8 Faciliteren Stadslandbouw	x			x	x		x	x			2012	2012	
1.9 Stedennetwerken Duurzaamheid (Netwerk G33, MRA)	x		x	x	x	x		x	x		Cont	Cont	
1.10 Communicatie HKN / Haarlem Duurzaam	x				x	x					Cont	Cont	
1.11 Educatie klimaat en duurzaamheid	x				x	x					Cont	Cont	
1.12 Postcode energiespel	x	x			x		x	x	x		2012	2012	
<i>Vergroening van energie</i>													
2.1 Haalbaarheidsstudie Lokale Energie Dienst en Consortiumvorming	x	x	x	x		x		x	x		2011	2013	
2.2 De CO ₂ -monitor	x	x	x		x	x	x	x			Cont	Cont	
2.3 Potentiële duurzame energiedaken	x	x	x				x	x	x		2011	2013 ev	
2.4 Collectieve Inkoop Duurzame Energie	x	x			x	x					2012	2013ev	
2.5 Bodemenergie tool											2012	2103ev	
<i>Verkeer en vervoer</i>													
3.1 Verbetering fietsinfrastructuur	x	x	x	x	x	x	x		x		Cont	Cont	
3.2 Ontwikkeling snelfietsroutes		x	x				x				Cont	Cont	
3.3 Efficiënt gebruik fietsparkeer-voorzieningen bij NS-station	x	x	x	x	x	x	x		x		Cont	Cont	
3.4 Verbetering comfort en snelheid OV	x	x	x	x	x	x	x		x		Cont	Cont	
3.5 Rijden op biobrandstoffen	x	x	x	x			x	x	x		Cont	Cont	
3.6 Stimulering schone en zuinige wagens	x	x	x		x		x	x	x		Cont	Cont	
3.7 Verbeteren verkeersveiligheid											Cont	Cont	
3.8 Parkeren/ autoluwe binnenstad											Cont	Cont	
3.9 Stimulering deelautogebruik											Cont	Cont	
<i>Bebouwde Omgeving</i>													
4.1 Uitvoering nota praktijkrichtlijn duurzame Stedenbouw	x	x			x	x					2011	2013 ev	
4.2 Toepassen GPR 4.1 Woningbouw	x	x		x	x	x	x	x	x		2011	2013 ev	
4.3 Rekenmodel kosten en baten duurzame investeringen			x	x			x		x		2011	2013ev	
4.4 Monitoren en verslagleggen duurzaam	x		x		x	x	x	x			2011	2013	

Selectiecriteria Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I	Realiseerbaar in		Stuurbaarheid door gemeente
										Start	Eind	
bouwen en energie woningbouwcorporaties												
4.5 Activeren duurzame bouweconomie	x		x	x	x		x	x	x	2011	2013 ev	
4.6 Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren		x	x	x			x	x	x	2011	2013 ev	
4.7 Duurzame renovatie bezit woningbouw- corporaties	x	x		x	x	x		x	x	2011	2013 ev	
4.8 Duurzame monumenten	x	x	x	x			x	x	x	2011	2013 ev	
4.9 Blok voor blok aanpak	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2011	2013 ev	
4.10 DSK II nieuwbouw school	x		x	x		x	x	x		2011	2013 ev	
4.11 Voorbeeldprojecten energiezuinig en duurzaam bouwen en renoveren	?	x	x	x	x	x	x	x	?	2011	2014	
<i>Bedrijven en Industrie</i>												
5.1 De Energiecoach voor bedrijven	x	x	x	x	x		x	x		2009	2012	
5.2 Stad en MKB (Energiebesparing bij Haarlemse Middenstand)	x	x	x	x	x			x	x	2011	2013ev	
5.3 Pilot ontwikkeling energiezuinige kantoorgebouwen	x	x	x	x				x	x	2011	2012	
5.4 Collectieve opwekking van duurzame energie (o.a. in de Waarderpolder)	x	x	x				x	x		2010	2013ev	
3.6 Onderzoek naar mogelijkheden afkoppelen hemelwater Waarderpolder	x						x			2012	2012	
<i>Groene economie</i>												
6.1 Pilot duurzame uitgifte bedrijfskavels Waarderpolder	x	x	x	x	x		x	x	x	2011	2013ev	
6.2 Grondbank Haarlem										2012	2013 ev	
6.3 Ondergrondse bestemming bedrijventerrein Waarderpolder										2012	2013ev	
6.4 Verduurzaming inzameling en verwerking huishoudelijk afval										2011	2013ev	
6.5 Verduurzaming stadsreiniging										2011	2013ev	

Tabel 2: Ideeën uit het Ideeënboek die niet zijn opgenomen in het Duurzaamheidsprogramma 2012, HKN. De nummering is overgenomen uit het Ideeënboek.

Selectiecriteria Project	A	B	C	D	E	F	G	H	I
<i>Bebouwde Omgeving</i>									
5A. Update energiekaarten	x								
7A. Voorbeeldwijk energiezuinige Nederlandlaan		x					(x)	x	
11A. Wensen bewoners energiebesparing	x							x	
12 A Meer klimaatneutraal groen	x	(x)					x		
<i>Gemeentelijke Organisatie</i>									
2B. Afvalpreventie en –scheiding op de werkplek		(x)	(x)		x				
4B. Klimaatuitje	x						x		
6B. Implementatie energieregistratiesysteem	x	(x)						x	
8B. Klimaatcreditcard voor zakelijke uitgaven							x		
11B. Slimme meters gemeentebreed		(x)						x	

12B. De vliegenmepper		(x)					x		
13B. Waterzijdig inregelen centrale verwarming	x	x			(x)				
<i>Verkeer & Vervoer</i>									
10D. Haalbaarheidsstudie vervoer over water		(x)					x		
Communicatie / NME									
1 E. De klimaatneutrale straten van Haarlem en hun 'wakkere' bewoners	x						x		
2 E. Klimaat en energiedag	x								

2.9 Gehanteerde afkortingen

In de projectomschrijvingen zijn bij de bestuurlijke opdrachtgevers de initialen van de betreffende wethouder(s) respectievelijk de burgemeester vermeld:

RvD: Rob van Doorn
 JN: Jan Nieuwenburg
 EC: Ewout Cassée
 PH: Pieter Heiligers
 JvdH: Jack van der Hoek
 BS: Berndt Schneiders

Voor de afdelingen die als 'trekker' fungeren zijn de volgende afkortingen gehanteerd:

Betrokken afdelingen Gemeente Haarlem

MS/COM: Afdeling Middelen & Service/ Communicatie
 MS/FD: Afdeling Middelen & Service/ Facilitaire Zaken/DIV
 MS/JZ: Afdeling Middelen & Service/ Juridische Zaken
 SP/PM: Afdeling Stedelijke projecten/ Projectmanagement
 STZ/EC: Afdeling Stadszaken/ Economie & Cultuur
 STZ/Mil: Afdeling Stadszaken/milieu
 STZ/RB: Afdeling Stadszaken/ Ruimtelijk beleid
 STZ/VG: Afdeling Stadszaken/ Vastgoed
 STZ/WWGZ: Afdeling Stadszaken/Wonen, Welzijn, Gezondheid & Zorg
 VVH/HBO: Afdeling Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, Openbare Omgeving
 WZ/DBT-NME: Afdeling Wijkzaken dagelijks beheer & techniek, Natuur & Milieueducatie
 WZ/BOGV: Afdeling Wijkzaken/Beleid Openbare ruimte, Groen & Verkeer
 WZ/POGV: Afdeling Wijkzaken/Programma's Openbare ruimte, Groen & Verkeer
 WZ/GM: Afdeling Wijkzaken/ Gebiedsmanagement

Externe partijen

Woningbouw = Deelnemende woningbouwcorporatie(s)
 Parkmgt WP = Stichting Parkmanagement Waardepolder
 GGD-KM = GGD Kennemerland

3 Uitwerking projectomschrijvingen

A. Haarlem: een duurzame, klimaatneutrale vestigingsstad

1. Eigen organisatie

Project 1.1: Monitoring CO₂ reductie eigen organisatie
Bestuurlijk opdrachtgever: PH
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Alle afdelingen waar projecten in het kader van CO ₂ reductie worden uitgevoerd: Faza, Vastgoed, HRM, Stedelijke projecten, PMB / eigen huisvesting, Concerncontrol
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">• In kaart brengen van de behaalde CO₂-reductie• Basis voor evaluatie en verbeteren van CO₂ reductie beleid (sturingsinformatie) 2012
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Invoeren projectgegevens in monitoringmodel• Interpretatie cijfers• Afspraken betrokken afdelingen over aanleveren gegevens
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.2: Duurzaam inkopen
Bestuurlijk opdrachtgever: PH
Trekker: MS / JZ; SP/PM
Betrokkenen: MS/J Z / Inkoop en Aanbesteding; Stedelijke Projecten ; STZ//Mil Inkoop vindt binnen de gehele gemeentelijke organisatie plaats. Budgethouders zijn verantwoordelijk voor de inkoop. De grotere aankopen worden aanbesteed. En zijn ruim van te voren bekend bij JZ / I en A of Stedelijke Projecten. Deze leveren de “aanbestedingskalender” waaruit te begeleiden inkooptrajecten geselecteerd wordt.
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: Borgen van de organisatie van de inkoop naar de doelstelling van 100% duurzaam inkopen in 2015.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Duurzaamheidsstraining aan interne deskundigen voor verschillende product- en dienstgroepen.• Kennisnetwerk opbouwen, zodat projectleiders van inkoop- en aanbestedingstrajecten weten wie zij kunnen raadplegen om de duurzaamheidsaspecten te beoordelen.• Aan de hand van de aanbestedingskalender zal een keuze worden gemaakt van inkooptrajecten die ondersteund zullen worden door afdeling Milieu. Met name die trajecten waarbij duurzaamheid een groot verschil kan maken en complexere trajecten zullen worden begeleid.• Adviseren bij deze geselecteerde inkooptrajecten/aanbestedingen. Met name die trajecten waarbij duurzaamheid een groot verschil kan maken en complexere trajecten zullen worden begeleid, zoals ondersteuning bij de uitvoering van het FSC-convenant.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.3: Duurzaam vastgoedbeheer
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/MIL
Betrokkenen: Afdeling Vastgoed en FaZa
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: Verduurzamen van de vastgoedportefeuille, zodat in 2015 sprake is van een klimaatneutraal vastgoedbestand.
Uitvoering 2012: In 2012 verwachten we de volgende zaken opgestart te hebben. Een aantal acties zijn de input voor vervolgacties. <ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtgever/opdrachtnemer rollen (bestuurlijk en ambtelijk) vastleggen. • Scan energiebesparings- en duurzaamheids potentieel vastgoedportefeuille welke tevens input geeft aan CO2 monitor (reeds gestart). • Uitwerking financieringsconstructies verduurzaming • Energielabeling gebouwen • Verder starten/continueren <i>langlopende</i> werkzaamheden naar klimaatneutraliteit: <ul style="list-style-type: none"> - Duurzame maatregelen integreren in MeerJarenOnderhoudsplan - Verduurzamen PVE vastgoed - Duurzaam inkopen van vastgoed: bij koop of huur van locaties - Maatwerk bij renovatie op natuurlijke momenten • Voor de <i>Raakspoort</i> en voor de renovatie van de <i>Zijlpoort</i> wordt onderzocht of er aanvullende energiewinst te behalen is (“Energie⁺”, met name betreffende mogelijkheden zonnepanelen) • Een <i>pilot project</i> gepland voor 2012 is de verduurzaming van parkeergarage De Kamp, met name vanwege de aanpak van financiering door “crowd funding”. • De <i>basisscholen</i> zijn een aparte groep binnen het vastgoedpakket: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken mogelijkheden verduurzamen Strategisch huisvestingplan onderwijs - Voorstel aanpassing strategisch huisvestingplan 2013 - Relatie met duurzaam vastgoedbeheer beschrijven
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.4: Duurzame mobiliteit eigen organisatie
Bestuurlijk opdrachtgever: PH
Trekker:
Betrokkenen: HRM, MS / FD (FaZa);
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: Een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan een klimaatneutrale bedrijfsvoering in 2015 door het reduceren van CO ₂ emissies als gevolg van gemeentelijke vervoersactiviteiten zoals woon-werkverkeer van werknemers, het zakelijk verkeer van werknemers en het bezoekers- en goederenverkeer
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtgever/opdrachtnemer rollen vastleggen • Vaststellen bedrijfsvervoerplan • Duurzaam wagenparkbeheer • Implementatie maatregelen
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.5: Duurzame renovatie en nieuwbouw Zijlpoort
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: MS/FD (FaZa, Stadsbouwmeester); STZ/mil
Betrokkenen: SP/PM
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: Het realiseren van de nieuwe gemeentelijke huisvesting zodanig dat deze qua duurzaamheid voldoet aan een GPR-score van 8 en groenfinanciering wordt benut
Uitvoering 2012: Scheppen van de voorwaarden om een zo duurzaam mogelijk stadskantoor te hebben
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1:
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.6: Energiebeheer eigen organisatie
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: FAZA/Vastgoedbeheer/Wijkzaken
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal
Doelstelling: Opzetten van een werkende structuur voor het energiebeheer van de eigen organisatie, waarin alle energieverbruikers in kaart zijn gebracht (gebouwen, openbare verlichting, verkeersinstallaties en gemalen), en het energieverbruik van de Raakspoort is geoptimaliseerd.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Starten met de gebouwen waarvan de energieverbruiken al online beschikbaar zijn. Interpreteren energieverbruiken en daaraan acties koppelen. Dit heeft een relatie met het uitvoeren van het project duurzaam vastgoedbeheer. • Op hoofdlijnen begeleiden van het zo optimaal mogelijk inregelen van de klimaatinstallatie Raakspoort → kinderziektes effectief aanpakken en vervolgens toetsen aan de verwachtingen.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1:
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal.

Project 1.7: Duurzaam beheer en inrichting openbare ruimte
Bestuurlijk opdrachtgever: PH, RvD, EC
Trekker: STZ/Mil + WZ/POGV
Betrokkenen: alle afdelingen die betrokken zijn bij initiatief, ontwerp, realisatie en beheer van de inrichting van de openbare ruimte; Wijkzaken, Stedelijke projecten, Stadszaken Ruimtelijk beleid en - ontwerp
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal en Haarlem Duurzaam
Doelstelling: Opstellen en implementeren van afwegingskader en instrumenten om CO2 te besparen en overige duurzaamheid te vergroten bij ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Starten met projectgroep waarin alle betrokken afdelingen m.b.t. inrichting en beheer openbare ruimte deelnemen • Inventarisatie van mogelijkheden CO2-besparing in openbare ruimte onder meer via Handboek Inrichting Openbare Ruimte • Indien mogelijk verbreden naar verduurzaming • Prioriteiten kiezen • Vaststellen plan van aanpak binnen projectgroep voor implementatie in HIOR • Afronding en vaststelling Plan van aanpak "Licht in de duisternis" met uitgangspunten en uitvoeringsprogramma voor LED oplossing voor straatverlichting bij vervanging waar geschikte oplossing voorhanden is.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1:
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal; Handboek Inrichting Openbare Ruimte

Project 1.8: Faciliteren Stadslandbouw
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: STZ/RB, STZ/EC, STZ/Mil, WZ/BOGV, WZ/GM, WZ/DBT-NME
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaat Neutraal en Haarlem Duurzaam
Doelstelling: meer deskundigheid en een pro-actieve houding bij de medewerkers die bijdragen aan het faciliteren van stadslandbouw
Uitvoering 2012: Beheren Pleio-groep stadslandbouw Haarlem, kennis vergaren en weer verspreiden, organiseren/ bijwonen netwerkbijeenkomsten zowel intern als extern, advisering.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1:

Project 1.9: Stedennetwerken duurzaamheid (Netwerk G33, MRA)
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Koplopers en volgers G33 op thema Duurzaamheid (pijlers Fysiek, Economie en Sociaal); idem voor MRA deelnemers
Categorie: deelprogramma in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Duurzaam
Doelstelling: (Netwerk G33: bij het ontbreken op dit moment van goede gremia; MRA: onderzoeken en benutten regionale kansen) <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk G33: Haarlem met Apeldoorn en ondersteund door NICIS trekken de agenda van het Stedennetwerk Duurzaamheid • Het in beeld brengen van concrete gezamenlijke kansen en belemmeringen voor de korte termijn, met het doel landelijk (en dus ook voor Haarlem) grote stappen te maken op duurzaamheid en klimaatbeleid • Ontwikkeling van gezamenlijke strategie voor wat langere termijn • Overleg en uitwisseling van kennis en inzichten • Bestuurlijke agenda voor overleg met rijk • MRA: actief lidmaatschap in uitvoeringsagenda, op dit moment geen trekkerschap.
Uitvoering 2012: Concrete bestuurlijke uitvoeringsagenda
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Project 1.10: Communicatie HKN / Haarlem Duurzaam
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: MS/COM
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • Aan alle partijen en inwoners van de stad uitleggen wat de klimaatplannen zijn, waar we met z'n allen naar streven en welke projecten er op dit gebied worden uitgevoerd. • Enthousiasme teweegbrengen bij consumenten en producenten om mee te doen aan het halen van doelstelling • Haarlemmers met elkaar verbinden en eigen initiatieven bevorderen • Gedragsverandering m.b.t. energiebesparing en CO2-reductie bevorderen • Extra aandacht genereren voor communicatie over (ter bevordering van) Groene Economie en (duurzame) Ruimtelijke Kwaliteit • Met de website www.degroenemug.nl moet een totaalbeeld ontstaan van alle klimaatactiviteiten in de stad en de daarbij betrokken klimaatpartners. De website is het loket waar Haarlemmers en bedrijven terecht kunnen voor tips, hulp en links om energie te besparen.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • De klimaatwebsite www.degroenemug.nl verder uitbouwen met de betrokken partners en de Groene Gids (online) verder uitbreiden. • Bijhouden van alle klimaatactiviteiten en evenementen in de stad en op basis daarvan een

klimaatkalender maken, te vinden op www.degroenemug.nl <ul style="list-style-type: none"> • Bijhouden van locale, regionale en landelijke klimaatcampagnes en activiteiten en inventariseren waarop kan worden aangesloten met de eigen campagne HKN (bijvoorbeeld Dag van de Duurzaamheid, Earth Hour)) • Regelmatig publiceren van artikelen en persberichten met betrekking tot dit onderwerp • Uitwerken van een intern communicatieplan voor alle medewerkers van de gemeente inclusief een communicatieplan voor Duurzaam inkopen & Greenteams • Verder ontwikkelen van promotiemateriaal • Organiseren van duurzaamheidsmarkt/evenement • Het stimuleren van gezamenlijke communicatie met alle betrokken klimaatpartners. • Gerichte informatie verspreiden naar specifieke doelgroepen op basis van de uit te voeren projecten
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Project 1.11: Educatie klimaat en duurzaamheid
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ/DBT (NME)
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen van basis- en voortgezet onderwijs via lessen en projecten bewust maken van de klimaat- en duurzaamheidsproblematiek. Tevens concrete handelingsperspectieven aanbieden voor gedragsverandering. Indirect worden, via deze doelgroep, ook de ouders betrokken bij het thema klimaat en energiebesparing. Bewustwording moet leiden tot gedragsverandering. • Via publiciteit in kranten en op websites ook overige Haarlemmers over de educatieve activiteiten informeren.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Bijhouden van de ontwikkelingen rond klimaat- en duurzaamheidseducatie. • Aanbieden van diverse lesmaterialen, zoals leskisten, lespakketten en boeken over energiebesparing, klimaatverandering en duurzaamheid aan de scholen. • Voortzetten van het Pico Sol project (gastlessen over energiebesparing/duurzamen energie/zonne-energie) • Voortzetten van het project Energieke Scholen (lessen over energiebesparing en verbetering van het binnenklimaat in de school). • Deelnemen aan landelijke activiteiten rond het thema energiebesparing, klimaat en duurzaamheid, zoals de Warme Truiendag, de Nacht van de Nacht en de Dag van de Duurzaamheid.. • Uitvoeren van het project 'Een sportief milieu', in samenwerking met Spaarnelanden nv • Uitvoering van het project 'Hoe word ik een Haarlemse Milieuheld?' in samenwerking met Stichting Milieubende (<i>onder voorbehoud van toekenning van de aangevraagde subsidie</i>). • Starten lesproject 'Sarah's Wereld': project duurzaamheid voor groep 6,7 en 8 van de basisschool
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 1.12: Postcode energiespel
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: afdeling Communicatie, Liander, Haarlems Dagblad
Categorie: deelprogramma in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Duurzaam
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • Vergroting energiebewustzijn Haarlemse bevolking. • Energiebesparing bij Haarlemse huishoudens door gedragsverandering. • Toenemende opwekking van eigen, duurzame energie door Haarlemse huishoudens.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van energiespel, in samenwerking met Liander en gaming-bedrijf • Promotie- en communicatiecampagne onder Haarlemse bevolking • Uitvoeren van energiespel
Dekking en relatie met de begroting: €25.000,- subsidie; programmanummer 9.1

2. Vergroening van energie

Project 2.1: Haalbaarheidstudie Lokale Energie Dienst en consortiumvorming
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Een veelheid aan (potentieel) belanghebbenden: corporaties, bedrijfsleven (grote bedrijven en branches), cultuurinstellingen, grote zorginstellingen, schoolbesturen, energiebedrijven en netbeheerders en andere overheden.
Categorie: deelprogramma in het kader van nieuw beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Behalen van significante CO ₂ -reductie door winning en uitwisseling van groene energie van Haarlemse bodem in Haarlem te laten coördineren en "trekken" door een gezamenlijke organisatie van de belanghebbenden in de vorm van een of meer Lokale Energie Diensten. Stap 1: Haalbaarheidsonderzoek. Stap 2: Consortiumvorming bij positieve go-nogo beslissing
Uitvoering 2012: Stap 1: Uitvoeren en afwickelen haalbaarheidsonderzoek: <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek door extern bureau, met opdrachtdefinitie bepaald in samenwerking met belangrijkste partners: <ul style="list-style-type: none"> ▫ Aan de hand van de startnotitie 'Groene energie in Haarlem'. ▫ Identificatie van gebieden en toepassingen: bepalen welke toepassingen bij (welke) gebiedsaanpak en omgekeerd bruikbaar zijn (tevens benutten proj. 5.4: Collectieve opwekking van duurzame energie) ▫ Haalbaarheid van toepassingen en fasering ▫ Bepalen van piketpaaltjes (missie en domein) ▫ Bepalen van meest gewenste organisatievorm om winning en uitwisseling te realiseren ▫ Intentieovereenkomst opstellen ▫ Afsluiten intentieovereenkomst partners ▫ Initiatiefnemer voor de organisatie van de uitvoering aantrekken ▫ Pilots in kader van grootschalige toepassingsmogelijkheden: onderzoek mogelijkheden asfaltcollector • Op basis daarvan voorstel tot uitwerking van meest gewenste organisatievorm en gebiedsuitwerking • Go / no go beslissing Stap 2: Consortiumvorming (bij "Go" beslissing uit stap 1): <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van businessplan • Uitwerken organisatie-model • Uitwerken financieringsmodel, met focus op EU subsidies t.b.v. pilots groene energie binnen Haarlem • Voorstellen indienen EU subsidies t.b.v. pilots groene energie binnen Haarlem
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal; Startnotitie 'Groene energie in Haarlem'; proj. 5.4

Project 2.2: De CO₂-monitor
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: MS/Onderzoek en Statistiek, Netbeheerder Liander
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • Het jaarlijks in beeld brengen van de CO₂-uitstoot van de totale stad Haarlem en daarbij in kaart brengen wat de uitstoot is van diverse groepen (Bijvoorbeeld bepaalde bedrijfsbranches, woningen, zorgsector, enz.). Aan de hand van de monitor bepalen waar de grootste CO₂-winst valt te behalen en aan de hand daarvan de doelen te stellen voor de komende jaren. • Gekozen projecten beoordelen op hun CO₂-reductie. • Met behulp van de monitor wordt voor alle partijen duidelijk waar we als Haarlem staan in ons klimaatstreven. De CO₂-monitor wordt daarmee een belangrijk communicatiemiddel. (monitor moet ook voor niet deskundigen te begrijpen zijn)

<ul style="list-style-type: none"> • Het vaststellen van trends in de energie- en CO₂-data.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Opzetten en vullen van de monitor met gas- en elektragegevens van de netbeheerder (reeds gestart in 2008). • In de berekeningen vanaf het jaar 2008 worden de gegevens niet meer per wijk maar per buurt weergegeven. Voor woningen wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen particuliere woningen, particuliere verhuur en sociale verhuur. • Ook worden bij de berekeningen vanaf het jaar 2008 de bedrijven opgesplitst naar branches (zoals de zorgsector, sportaccommodaties, onderwijs, kantoren, winkels) • Doorrekenen van de gekozen projecten voor 2012 (en later in het jaar voor te kiezen projecten in 2013). • Projecten worden ook geregistreerd in de CO₂-monitor van de provincie Noord-Holland. Deze monitor telt de CO₂-winst op van alle klimaatprojecten in de provincie. • Maken, actualiseren en digitaliseren van energiekarten van Haarlem (Energie in Beeld) gebaseerd op de verkregen energiegegevens van de netbeheerder. • Aan de hand van demografische gegevens wordt de correlatie weergegeven tussen het energieverbruik en bijvoorbeeld het inkomen, het aantal personen per huishouden of de leeftijd van de bewoners. • Energiekaarten en CO₂-monitor gebruiken voor de aanpak in duurzame renovatieprojecten. • Inventarisatie van energielabelgegevens van woningbouwcorporaties. • Inventariseren plannen woningvoorraadbeheer en deze koppelen aan de gegevens uit de energiekart/CO₂-monitor. • Op basis van Energie in Beeld wordt een postcode energiespel ontwikkeld voor de inwoners van Haarlem om hen bewust te maken van hun energiegebruik en de mogelijkheden tot besparing (zie proj 1.14)
Dekking en relatie met de begroting: Programma 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 2.3: Potentiële duurzame energiedaken
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, Afdeling Wonen, welzijn, Gezondheid en Zorg (bouwregisseur, convenant woningbouwcorporaties), Concernstaf, afd. Onderzoek en Statistiek, Wijkzaken (Programmamanagers), Stedelijke Projecten, afd Projectmanagement <i>Extern:</i> In Holland, VVE's, Makelaars Wijkzaken, Milieu Centraal, Bouwend Nederland, CO ₂ -servicepunt, particuliere woningeigenaren, huurders, eventueel banken etc.
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Zoveel mogelijk geschikt dakoppervlak wordt gebruikt voor energieopwekking.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Expertmeeting gebruik daken voor energieopwekkingen met partners Haarlem Klimaat Neutraal • Opzet eenvoudig beoordelingskader energieopwekking daken (duurzame dakscan) • Gebiedsgerichte impuls energioopwekking daken zoals Schalkwijk, Haarlem Oost en Waarderpolder • Houden van informatiebijeenkomsten over het opwekken van elektriciteit en het produceren van warmte door middel van zonne-energie. • Onderzoek naar de mogelijkheden van grootschalige inkoop van zonnepanelen. • Excursie naar geslaagde projecten
Dekking en relatie met de begroting: Programma nummer 9.1; nog aan te vragen EU-subsidie

Project 2.4: Collectieve inkoop duurzame energie
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Afdeling Communicatie, Vereniging Eigen Huis (VEH), Ichoosr, Inwoners Haarlem
Categorie: deelprogramma op verzoek van de raad
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • Verlaging van de energiekosten van Haarlemse huishoudens door collectieve inkoop tijdens een

energieveiling. <ul style="list-style-type: none"> • Verhoogde bijdrage van duurzame energie bij Haarlemse huishoudens.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> ○ Afstemming met VEH en Ichoosr over deelname van Haarlemse huishoudens aan landelijk energieveiling ○ Communicatiecampagne onder Haarlemse bevolking.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1

Project 2.5: Bodemenergietool Haarlem
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/MIL
Categorie: Haarlems beleid
Doelstelling: Het op gemeentelijk niveau inzichtelijk maken van de mogelijkheden voor bodemenergie.
Uitvoering 2012: <p>De provincie Noord Holland heeft een webapplicatie voor bodemenergie ontwikkeld. Voor Haarlem wordt in een pilot een gemeentelijke bodemenergietool getest. Hiervoor worden diverse kaartlagen zoals beperkingen (bijvoorbeeld bodemverontreiniging), bodemopbouw, al vergunde systemen, en gegevens uit het masterplan bodemenergie Waardepolder met elkaar gekoppeld, waardoor initiatiefnemers via een webapplicatie kunnen zien of de door hen gewenste ontwikkeling op het gebied van bodemenergie rendabel is. De ingebruikname is gepland voor 2012.</p>
Dekking en relatie met de begroting: <p>Programmanummer 9.1. De kosten worden gedekt uit het Bodemprogramma Haarlem 2010-2014 (RB 16 december 2010). Ook is er een bijdrage van 7500 euro van het Rijk (via Agentschap NL) beschikbaar omdat het een landelijke pilot betreft.</p>

3 Programmagroep Verkeer en Vervoer

Project 3.1 Verbetering fietsinfrastructuur
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ/ BOGV
Betrokkenen: SP, STZ/Mil, WZ/POGV
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal; tevens wettelijke taak/beleid op gebied van verkeer, luchtkwaliteit (NSL) en geluid (Actieplan Omgevingslawaaai)
Doelstelling: Verbetering fietsinfrastructuur en daardoor stimuleren van gebruik fiets in plaats van auto
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeringsprogramma Fietsinfrastructuur. Dit bevat een selectie van de uitbreidingen van de fietsinfrastructuur uit het Haarlems Verkeer en Vervoer Plan waaraan de gemeente prioriteit heeft toegekend. Afhankelijk van combinatiemogelijkheden met andere werken in de openbare ruimte en subsidiemogelijkheden worden jaarlijks een aantal projecten uitgevoerd volgens een planning in het Uitvoeringsprogramma. • (Voorbereiden) aanleg tweerichtingsfietspad Spaarne-Turfmarkt-Lange Brug • Subsidie aanvragen voor Fietsbrug over de Industriehaven
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 8.2, uitvoering per deelproject afhankelijk van subsidieaanvragen; progr. nr 9.1
Zie ook: Uitvoeringsprogramma fietsinfrastructuur; Voortgangsrapportage uitbreiding fietsinfrastructuur; Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit; Actieplan Omgevingslawaaai Haarlem

Project 3.2: Ontwikkeling snelfietsroute Haarlem- Amsterdam (Sloterdijk)
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ / BOGV
Betrokkenen: Fietsersbond, Provincie Noord-Holland, omliggende gemeenten, bedrijven en instellingen
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal; tevens wettelijke taak/beleid verkeer, luchtkwaliteit (NSL) en geluid (Actieplan Omgevingslawaaai)
Doelstelling: Stimuleren en faciliteren van woon/werkverkeer met fiets en/of trapondersteunende voertuigen op de middellange afstand (7,5-25 kilometer).
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Inrichting (eerste delen van) de route Haarlem – Amsterdam West als snelfietsroute • Benaderen van bedrijven en instellingen over de voordelen van het gebruik van de fiets bij het woonwerkverkeer • Start campagne 'Rij 2 op 5' bij bedrijven en instellingen om werknemers te stimuleren met de fiets naar het werk te komen.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 8.2 en 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal; Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, Actieplan Omgevingslawaaai Haarlem

Project 3.3: Efficiënt gebruik fietsparkeervoorzieningen bij NS-station
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: SP/PM
Betrokkenen: Afd.STZ/Milieu en WZ/BOGV, gemeente Haarlem, NS-fiets, ProRail
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal; tevens wettelijke taak/beleid verkeer, luchtkwaliteit (NSL) en geluid (Actieplan Omgevingslawaaai)
Doelstelling: Een zo efficiënt mogelijk gebruik van de fietsparkeervoorzieningen bij het NS-station ter stimulering fietsgebruik als voor- en natransport bij het openbaar vervoer (trein).
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Beheersconvenant met NS (met mogelijkheid cofinanciering) om weesfietsenprobleem aan te pakken. • Ontwikkeling Beleidsplan Fietshandhaving voor hele stad • Start pilot met elektronisch systeem in nieuwe fietskelder om het probleem van weesfietsen terug te dringen. • Discussienota fietsparkeren als uitwerking Parkeervisie

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 8.2 en 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal; Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, Actieplan Omgevingslawaaai Haarlem

Project 3.4 : Verbetering comfort en snelheid OV
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ/BOGV
Betrokkenen: Provincie NH; SP, STZ/Mil
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal; tevens wettelijke taak/beleid op gebied van verkeer, luchtkwaliteit (NSL) en geluid (Actieplan Omgevingslawaaai)
Doelstelling: Verbetering aantrekkelijkheid OV en daardoor minder (groei) autogebruik
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting bushaltes op instaphoogte van 18 cm brengen • Uitrollen in 2012 van Dynamisch Reis Informatiesysteem (DRIS) met elektronische informatieborden bij haltes • Doortrekken busbaan op de Schipholweg stad ingaand • Verder uitwerken regionale samenwerking OV in kader van Regionale Bereikbaarheidsvisie en Rnet: R-net is een hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) formule die in de komende jaren door de hele Randstad wordt uitgerold (Zuidtangent maakt hier onderdeel van uit sinds start R-Net december 2011) • Duurzame vervanging van Abri's met meer wachruimtecomfort • verbeteren VRI regelingen tbv busbanen
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 8.2
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaatneutraal; Haarlems Verkeer en Vervoer Plan HVVP; NSL, Actieplan Omgevingslawaaai

Project 3.5: Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig)
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Essent, Gastreatment Services, Orange Gas, autodealers, Connexxion, provincie Noord-Holland, Bios-groep
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal, tevens wettelijke taak/beleid luchtkwaliteit (NSL)
Doelstelling: Grootschalige introductie van stortgas en biogas ('groen gas') en tweede generatie biobrandstoffen als voertuigbrandstof (gemeentelijk wagenpark, openbaar vervoer, wagenparken bedrijven, particulieren).
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Realisatie opwerkingsinstallatie stortgas en biogas op voormalige stortplaats Schoterog. • Informatieoverdracht aan autodealers, bedrijven en particulieren over voordelen groen gas als voertuigbrandstof, ondersteuning onder meer via bemiddeling en subsidieaanvragen, met verwachte resultaten 2012: <ul style="list-style-type: none"> - Subsidie op brandstof voor eerste 25 aardgasvoertuigen; - Deel stadsbussen Connexxion rijdt op lokaal geproduceerd groen gas.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal; Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Project 3.6: Stimulering schone en zuinige wagens (ook elektrisch)
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil ; WZ/ BOGV en VVH/HHO
Betrokkenen: Vervoerders, particulieren, e-laad, Metropoolregio Amsterdam, Provincie Noord-Holland, Centrummanagement Groep Haarlem, Industrie Kring Haarlem
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal; tevens wettelijke taak/beleid

luchtkwaliteit (NSL)
Doelstelling: Het aandeel schonere, CO ₂ -arme voertuigen in de stad vergroten.
Uitvoering 2012: Algemeen aanpak: <ul style="list-style-type: none"> • Gesprekken voeren met relevante partijen • Aansluiten bij activiteiten Metropoolregio Amsterdam op het gebied van elektrisch vervoer. • Verwachte realisatie in 2012: Realisatie van oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen op openbare weg en parkeergarages • Bij het ontwerp van parkeergarages wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om elektrische voertuigen op te laden; ook voor bestaande garages worden de mogelijkheden onderzocht.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1
Zie ook: Plan van Aanpak Haarlem Klimaat Neutraal; Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Project 3.7: Verbeteren verkeersveiligheid
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ / BOGV
Categorie: Haarlems beleid dat wordt gecontinueerd
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • verdere vermindering aantal verkeersdoden en -gewonden (ten opzichte van 3 doden en 55 gewonden in 2009) • streven is 0 dodelijke slachtoffers en 0 gewonden die in het ziekenhuis moeten worden opgenomen. • tevens verbetering rapportcijfers veiligheidsbeleving
Uitvoering 2012 <ul style="list-style-type: none"> • verbeteren veiligheid rondom 3 scholen • uitvoeren educatiecampagne 'Streetwise' • continueren inrichting van 30 km-gebieden • Analyseren van één black-spot en nemen van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid • Aanleg van voldoende brede, obstakelvrije voetgangersruimte bij iedere reconstructie • Uitbreiden geleidelijnen voor visueel gehandicapten bij zebra-paden. • Uitbreiden rateltickers bij verkeerslichten. Ook bij reguliere vervanging verkeerslichten.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 8.1
Zie ook: Aanpassingen nota uitwerking verkeersveiligheid (2006/245416)

Project 3.8: Parkeren / autoluwe binnenstad
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ / BOGV
Categorie: Haarlems beleid dat wordt gecontinueerd
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • verder creëren autoluwe binnenstad • beteugeling parkeerdruk op straat • handhaafbare parkeernormen
Uitvoering 2012 <i>Autoluwe binnenstad:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassen uitgiftebeleid (niet-bewoners)abonnementen in de garages zodat de parkeergarages meer kunnen worden benut voor bezoek binnenstad. • Onderzoeksrapportage betere benutting P&R-voorziening station Haarlem-Spaarnwoude voor bezoek aan binnenstad. • Onderzoeksrapportage realisatie andere Park & Ride voorzieningen • Start realisatie (in 2012) parkeergarage Frederikspark (samen met Provincie) • Vaststellen nieuwe beleidsvisie parkeren. <i>Parkeerdruk op straat:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren gerichte controleacties wijkparkeren in het gebied met belanghebbenden-parkeren.

- Stimuleren / faciliteren (bedrijfs-)vervoermanagement en deelautogebruik (zie project 3.9) om autobezit per huishouden terug te dringen.
- Campagne Rijdt 2 op 5 Waarderpolder ter bevordering fietsgebruik (zie ook proj 3.2)

Handhaafbare parkeernormen

- Vaststellen actualiseringnota over te hanteren parkeernormen i.h.k.v. de Wet Ruimtelijke Ordening (nota Parkeren en Bouwen)

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 8.3

Project 3.9: Stimulering deelautogebruik

Bestuurlijk opdrachtgever: RvD

Trekker: WZ/BOGV

Categorie: Haarlems beleid dat wordt gecontinueerd

Doelstelling: Groei aantal deelautoplekken in Haarlem in overleg met de betreffende bedrijven

Uitvoering 2012

- faciliteren deelautobedrijven bij realisatie nieuwe locaties.
- Vergroten bekendheid deelauto onder bevolking

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 8.3 en 9.1

4 Bebouwde Omgeving

Project 4.1: Uitvoering nota Praktijkrichtlijn Duurzame Stedenbouw
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/Mil en STZ/RB
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, afd. Stedenbouw en Planologie en afd. WWGZ; Wijkzaken (de programmamanagers); Stedelijke Projecten (afd. Projectmanagement) <i>Extern:</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Alle stedenbouwkundige plannen zijn duurzaam en energiezuinig. Duurzame stedenbouwkundige maatregelen zijn standaard onderdeel van ontwerpproces.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Actualiseren praktijkrichtlijn duurzame stedenbouw• afstemming met de nota's ruimtelijke kwaliteit en de nota openbare ruimte• Vastleggen werken met de praktijkrichtlijn in standaard planningssysteem• Introductie en werken GPR Stedenbouw (GPR=gemeentelijke prestatie richtlijn). Met GPR stedenbouw kan een duurzame stedenbouwkundige prestatie worden vastgesteld. Keuzevrijheid en maatwerk in maatregelen staan hierbij centraal• Experimenten DPL en GPR (DPL=Duurzame Prestatie op Locatie)
Dekking en relatie met de begroting: programma nummer 9.1

Project 4.2: Toepassen GPR 4.1 voor de duurzame nieuwbouw woningen
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: Woningbouwcorporaties en STZ/WWGZ
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, afd. WWGZ (bouwregisseur, convenant woningbouwcorporaties), afd. Vastgoed; Wijkzaken (programmamanagers); Stadsbedrijven afd. Stedelijke projecten <i>Extern:</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere)
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Alle nieuwbouwwoningen worden 20% energiezuiniger dan bij toepassing Bouwbesluit door toepassing GPR 4.1 met hogere basiskwaliteitseis. GPR 4.1 kan ook gebruikt worden om te voldoen aan het nieuwe Bouwbesluit waarin de milieueffecten van het materiaalgebruik moeten worden beschreven.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Vaststellen beleidsnota duurzame woningbouw naar een hogere GPR-score (conform raadsnotie). Waarschijnlijk zal gekozen worden voor een GPR-score van 7 tot 7,5 als basiskwaliteit, hetgeen leidt tot 20% energiezuiniger woningen dan louter uitvoeren van het Bouwbesluit.• Implementeren GPR versie 4.1 binnen de gemeente en bij de partners (de woningbouwcoöperaties).• De partners (de woningbouwcoöperaties) stimuleren dat GPR onderdeel wordt van hun werkprocessen• Toepassen van GPR versie 4.1 en behalen van de basiskwaliteit duurzaam bouwen voor alle nieuwbouw van woningen waar de gemeente een partner is.• Controle in welke mate GPR gebruikt is door de corporaties
Dekking en relatie met de begroting: programma nummer 9.1
Zie ook: Beleidsnota duurzame nieuwbouw november 2005

Project 4.3: Rekenmodel kosten baten duurzame investeringen
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/VG
Betrokkenen: Stadszaken, afd. Milieu, afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg; Provincie CO ₂ servicepunt (optioneel)
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal

Doelstelling: Inzichtelijk maken van de kosten en baten van energie- en duurzaamheidsmaatregelen voor de hele levensduur van woning- en utiliteitsbouwprojecten, ten behoeve van beslissingen door gemeente en woningcorporaties over transacties en investeringen van bouwlocaties.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Workshop intern en extern over uitgangspunten en bouwstenen model • Uitbouw model naar aanleiding van workshop • Toepassing model in projecten bijvoorbeeld Remise
Dekking en relatie met de begroting: programma nummer 9.1. Mogelijk financiering vanuit subsidie CO ₂ servicepunt
Zie ook: projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 4.4: Monitoren en verslagleggen duurzaam bouwen en energie woningbouwcorporaties
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: Woningbouwcorporaties en STZ/Mil
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, afd. Milieu, afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg <i>Extern:</i> Woningcorporaties
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Inzicht in de voortgang duurzaam bouwen en duurzame energie van de woningbouwcorporaties.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie behaalde resultaten • Hierin is een beschrijving van de uitgevoerde projecten (Nieuw- en verbouw) en de CO₂ prestatie opgenomen.
Dekking en relatie met de begroting: Programma nummer 9.1
Zie ook: projectbeschrijving uit Ideeënboek

Project 4.5: Activeren duurzame bouwconomie
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: <i>intern:</i> Stadszaken Afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg, en afd. Economie en Cultuur; afd. Ruimtelijk Beleid (Dienstverlening: afd. PBO (front-Office); Middelen en Services: afd. Communicatie; <i>Extern:</i> Co2 servicepunt van de Provincie Noord Holland, lokale architectuurcentrum het ABC, gemeente Bloemendaal, bouwbedrijven, adviseurs, communicatiebureaus en bewonersinitiatieven
Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling Ontwikkelen van een netwerk van duurzame bouwbedrijven (uitvoering) Ontwikkelen en up-to-date houden van kennis over duurzaam bouwen bij architectenbureaus (ontwerpers) Ontwikkelen van specialistische kennis en het opdoen van ervaring bij samenwerkingspartners (initiatiefnemers)
Uitvoering 2012: De bouwkolom verder enthousiasmeren, stimuleren en ondersteunen aangaande duurzame (ver)bouw Praktische onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • Opzetten van een database van gecertificeerde aannemers, architectenbureaus, bouwkundige tekenbureaus, adviseurs en installateurs voor duurzame renovatie van woningen in de regio samen met gemeente Bloemendaal en het CO₂ servicepunt van de Provincie Noord Holland. De database is te raadplegen via (de Groene Gids van) www.deGroeneMug.nl. Bijzondere bedrijven kunnen partner worden van DeGroene Mug • Een seminarreeks van 5 bijeenkomsten laten plaatsvinden bij het plaatselijke architectuurcentrum ABC voor lokale architectenbureaus, bouwkundige tekenbureaus en bouwadviseurs met als doel: kennis op te bouwen en te delen en een lokaal netwerk van specialisten te laten ontstaan. Het is mogelijk een bescheiden tentoonstelling te wijden aan de Haarlemse verbouwingsinitiatieven. • Samen met het CO₂ servicepunt vier kennisverdiepingsbijeenkomsten organiseren voor initiatiefnemers over o.a. marketing, communicatie en participatie en over financieel-juridische mogelijkheden. Deze

initiatiefnemers maken deel uit van de Blok voor Blok inschrijving.
Dekking en relatie met begroting: Begroting programmanummer 9.1. De seminarreeks is kostenneutraal. De vier kennisverdiepingsbijeenkomsten wil het CO2-servicepunt voor ons organiseren en financieren. Voor het opzetten van een database: programmanummer 9.1. Voor een beperkte tentoonstelling in het ABC: Blok voor Blok subsidie.
Zie ook: Het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal

Project 4.6: Stimuleren duurzame renovatie bij particulieren
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Dienstverlening: afd. PBO (frontoffice); Middelen en Services: afd. Communicatie; Stadszaken: afd. Bedrijfsbureau en Subsidies (Subsidie Bureau). <i>Extern:</i> architectenbureaus, bewonersinitiatieven, communicatiebureaus en bedrijf dat zich op vVe's richt, bouwbedrijven.
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Zoveel mogelijk verduurzaming particuliere woningen door de eigenaars
Uitvoering 2012: Voortzetting werkzaamheden om particuliere eigenaren over te halen hun woning te verduurzamen, met kenmerken: <ul style="list-style-type: none"> • In 2011 heeft zich een groep van 10 initiatiefnemers gemeld. Dit zijn: bewonersinitiatieven, architectenbureaus, communicatiebureaus en een consortium dat zich op vVe's richt. Deze groep heeft de ambitie om circa 750 woningen in 3 jaar twee labelsprongen te laten maken. Met deze doelstelling maken ze onderdeel uit van het <i>Blok voor Blok</i> programma. • Gemiddeld komen er jaarlijks circa 250 bewoners bij voorlichtingsbalie PBO die gewezen kunnen worden op de mogelijkheden voor duurzaam en energiezuinig verbouwen. Deze mensen zouden geholpen kunnen worden wanneer het standaard intakegesprek met een 'duurzaam kwartier' uitgebreid wordt. Deze verbouwingen tellen drie jaar lang mee in het Blok voor Blok-programma. Bewoners kunnen naar de voorlichtingsbalie verwezen worden via een digitale 'energiecoach voor bewoners'. Voor het Blok voor Blok-programma is het belangrijk dat deze bewoners gemonitord kunnen worden, om die reden is een persoonlijke benadering gewenst. • In de zomerperiode van 2011 heeft duurzame consumentensite Nudge voor de gemeente Haarlem belangstelling verworven onder Haarlemse Nudgers voor energieneutraal wonen. Vijftig mensen hebben zich als belangstellende aangemeld. Twintig bewoners willen ook echt hun woning gaan verbouwen. De gemeente Haarlem ondersteunt deze groep bewoners bij het realiseren van hun ambitie door regie over het proces te voeren. Het CO2 servicepunt van de provincie Noord Holland ondersteunt het proces met manuren en kennis. • De duurzaamheidslening van de gemeente Haarlem wordt in 2012 ingezet bij bovenstaande plannen voor het duurzaam verbouwen van de particuliere woningen. • Praktische onderdelen: Het ontwikkelen van een folder voor voorlichtingsbalie PBO
Dekking en relatie met begroting: Subsidie Blok voor Blok, 50.000 communicatie uit de nota verbetering particuliere voorraad, inzet CO2servicepunt
Zie ook: Het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal

Project 4.7: Duurzame renovatie bezit woningbouwcorporaties
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: Woningbouwcorporaties en STZ/WWGZ
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg, (convenant woningbouwcorporaties); Wijkzaken (programmamanagers); Stedelijke Projecten (projectmanagers) <i>Extern:</i> Woningbouwcorporaties (Elan Wonen, Pre Wonen, IJmere en Tuinwijk noord)
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Behalen basiskwaliteit duurzame renovatie voor alle complexen waar sprake is van groot onderhoud cq renovatie, als uitwerking aanbod woningbouwcorporaties in convenant HKN. Streven is 20 tot 30 procent

besparing gasverbruik voor het hele bezit.
Uitvoering 2012:
<ul style="list-style-type: none"> • Stimuleren van woningbouwcorporaties om een plan van aanpak duurzame renovatie te maken voor het beheer van hun woningvoorraad, en daarbij het instrument GPR bestaande bouw te gaan gebruiken en te streven naar een GPR van gemiddeld 6 bij groot onderhoud en renovatieprojecten van minimaal 30 woningen. • Nagaan mogelijkheden met IJmere om een aantal complexen op hoog (passief) niveau te renoveren. • Overeenkomst uitvoering duurzame renovatie gemeente/woningbouwcorporaties • Ervaring opdoen met nader te bepalen aantal proefprojecten duurzame renovatie Basiskwaliteit • Inzet bloksgewijze duurzame gebiedsgerichte renovatie in samenwerking met IenM (Zie ook 4.9)
Dekking en relatie met de begroting: programma nummer 9.1
Zie ook: project GPR 4.1 woningbouw

Project 4.8: Duurzame monumenten
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: STZ/ EC
Betrokkenen: <i>Intern</i> STZ/ Economie en Cultuur (Monumentenzorg) ; STZ afd Milieu; Afd Veiligheid, Vergunningen en Handhaving, afd. Omgevingsvergunning; <i>Extern</i> , Maatwerkadviesbureau, particuliere woningeigenaren, Nyenrode Business Universiteit.
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Zoveel mogelijk verduurzaming monumenten door de particuliere eigenaren
Uitvoering 2012 Algemeen: voortzetting werkzaamheden om particuliere monument-eigenaren over te halen hun monument te verduurzamen, met hoofdlijnen: <ul style="list-style-type: none"> • Ontzorgen door ontsluiten informatie in de ‘Toolkit voor Monumenten’ en in de ‘Richtlijn Monumenten’ en verstrekken van informatie over bouwkundige en financiële (subsidie)mogelijkheden, en het laten opstellen van commerciële arrangementen • Implementatie van de Toolkit voor Monumenten: vier voorbeeldwoningen worden uitgewerkt als referentiewoningen op projectbladen . deze projectbladen worden op de website van de Groene Mug geplaatst. De woningen worden gezocht onder de deelnemers aan project 4.9, onderdeel Energieneutraal verbouwen. • De afdeling Economie en Cultuur heeft een revolverende lening voor Monumenteneigenaren opgezet. Deze wordt naast de duurzaamheidslening aangeboden via de reguliere kanalen (www.De groeneMug.nl, balie PBO en de folder van de Energiecoach voor bewoners.
Dekking en relatie met de begroting: Programmanummer 9.1 en 50.000 Euro Communicatie uit de nota Verbetering particuliere voorraad.
Zie ook: Het Ideeënboek Haarlem Klimaatneutraal project Toepassen GPR 4.1 in nieuwbouw (proj. 4.2)

Project 4.9: Blok voor blok aanpak
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: Woningbouwcorporatie Alliander en STZ/Mil en STZ/WWGZ
Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken, afd. Milieu en afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg, Wijkzaken Gebiedsmanagement <i>Extern:</i> Woningbouwcorporaties, banken, particuliere eigenaren, diverse adviseurs en architecten
Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: Blok voor Blok Haarlem richt zich op 30% energiebesparing van minimaal 1500 tot mogelijk 3500 woningen voor de periode van 2012 tot 2015. Het gaat om woningen van woningbouwcorporaties, VVE en particuliere eigenaren.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Maken van een uitvoeringsplan Blok voor Blok. Hierin worden de projecten beschreven en aan elkaar gerelateerd • Opzetten van een lokale werkgroep als intermediair tussen de verschillende woningeigenaren en overheden. Deze werkgroep zorgt voor planning, afstemming, stimuleren en monitoren van projecten. Tevens is de lokale

<p>werkunit een vraagbaak voor vragen van de woningeigenaren op het gebied van financiën, marketing, fysieke maatregelen etc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen van Blok voor Blok projecten en projecten openbare ruimte
<p>Dekking en relatiet met de begroting: programma nummer 9.1 De proceskosten worden voor een deel gedekt door een Blok voor blok subsidie van 350.000 euro van het rijk. De externe partijen dragen ook bij aan de proceskosten.</p>
<p>Zie ook: projectbeschrijving uit Ideeënboek HKN</p>

<p>Project 4.10: DSK II nieuwbouw school</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: JN</p>
<p>Trekker: SP/PM</p>
<p>Betrokkenen: Hulpverleningsdienst Kennemerland (HDK)</p>
<p>Categorie: Doorlopend project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal</p>
<p>Doelstelling: Het realiseren van de eerste klimaatneutrale school in Haarlem door vergaande isolatie, WKO en warmtepompen en grootschalige elektriciteitsopwekking met zonnepanelen. Tevens beter binnenklimaat dan vereisten Bouwbesluit</p>
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verwerken onderzoeksresultaten in het ontwerp en bestek van de school. • Toepassen van de kennis in andere projecten
<p>Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1</p>

<p>Project 4.11: Voorbeeldprojecten energiezuinig en duurzaam bouwen en renoveren</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: RvD</p>
<p>Trekker: STZ/Mil, Woningbouwcorporatie Tuinwijk, Elan Wonen, Ymere</p>
<p>Betrokkenen: <i>Intern:</i> Stadszaken afd. Milieu, afd. Wonen, Welzijn, Gezondheid en Zorg; Middelen en Services, afd. Communicatie <i>Extern:</i> In Holland, aannemer etc;</p>
<p>Categorie: Nieuw project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal</p>
<p>Doelstelling: Realiseren duurzame renovatie en nieuwbouw bij woningcorporaties.</p>
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tuinwijk: <i>haalbaarheidsstudie</i> duurzame renovatie bij woningcorporatie Tuinwijk, en indien mogelijk budget reserveren voor procesondersteuning tijdens bouwproces • Slachthuisbuurt Zuid: <i>start voorbereiding</i> van de bouw van 200 zeer energiezuinige nieuwe woningen met een EPC gelijk of lager dan 0.4. • Amsterdamse Buurt: <i>go of no go</i> beslissing energiezuinige renovatie van ruim 100 woningen waarvan 30 met een energiebesparing van 60% en 30 met een energiebesparing van 80%; indien <i>go</i>: start voorbereiding
<p>Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1</p>

5 Bedrijven en Industrie

Project 5.1: De Energiecoach voor bedrijven
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: Stichting Parkmanagement Waarderpolder en STZ/Mil
Betrokkenen: Eneco Energie Haarlem, Stadszaken/Afd. Milieu en Afd. Economie & Cultuur, Kamer van Koophandel Amsterdam en de IKH Waarderpolder
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">• Behalen van significante CO₂-reductie bij bedrijven via energiebesparing en duurzame energie toepassing.• Verbeteren van de aantrekkingskracht van de Waarderpolder voor nieuwe en bestaande bedrijven.• Verbeteren van de concurrentiekracht van Haarlemse ondernemers door kostenbesparing op de energierekening.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Voortzetting van de Energiecoach met gerichte thema's (o.a. energiemangement en energiemonitoring, bodemenergie, duurzaam inkopen).• Opstellen van een jaarprogramma op basis van wensen uit het bedrijfsleven (aanvullend op bovenstaande thema's).• Onderhandelen met energieleveranciers en financiële instellingen over financieringsmaatregelen /pakketten.• Bedrijven op veranderingsmomenten (natuurlijke investeringsmomenten) benaderen om energiebesparende maatregelen door te voeren en een impuls te geven aan duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.• Mogelijkheden onderzoeken voor gezamenlijke, decentrale en duurzame energie-opwekking in de Waarderpolder en elders in Haarlem, inkoop van groene stroom en/of groen gas.• Uitvoeren van de energie-adviezen door bezoeken aan de bedrijven.• Stimuleren van energiezuinige buitenverlichting op bedrijfspercelen in de Waarderpolder.• Verzamelen van kennis en ervaring op dit onderwerp en verspreiden onder de Haarlemse bedrijven (in combinatie met informatie van het Ondernemersloket).• Organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten/bedrijven contactdagen over energiebesparing, duurzaam offren en de toepassing van warmtepompen.• Ondernemers ondersteunen in een businesscase voor het ontwikkelen van (onderdelen van) elektrisch rijden.• Communiceren naar het bedrijfsleven over de behaalde resultaten via de diverse media.• Terugkoppeling over acties en resultaten aan de raadsleden en college en de stuurgroep Haarlem klimaatneutraal.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 5.2: Stad en MKB / Energie en Winst (energiebesparing bij Haarlemse middenstand)
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD en JN
Trekker: STZ/Mil
Betrokkenen: Gebiedsmanagement, Centrum Management Haarlem, MKB Haarlem, Winkeliersverenigingen, City Marketing, Haarlem Lichtstad en de Vereniging van Eigenaren Haarlemse Binnenstad, Haarlemse elektrotechnische bedrijven, Haarlemse middelbare scholen, Energiecoach.
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">• Energiebesparing bij het MKB• Het realiseren van:<ul style="list-style-type: none">- energiezuinige feestverlichting in de Haarlemse binnenstad;- energiezuinige aanlichting van gebouwen in de binnenstad;- energiezuinige etalageverlichting, verwarming, airconditioning, koel- en/of vriesapparatuur (etc.);- energiezuinige winkeldeuren;• Meer bewustwording bij de Haarlammers over energiebesparing bij winkels in hun stad;

<ul style="list-style-type: none"> • Haarlem op de kaart zetten als duurzame winkelstad met duurzame winkels en horeca.
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vooroverleg met de betrokken partijen • Aan de hand van bekende en beproefde besparingsmaatregelen de Haarlemse MKB-er stimuleren om energie te besparen. • Elektrotechnische installatiebedrijven betrekken bij de uitvoering van maatregelen. (Stad en MKB is een landelijk opgezet project in samenwerking met MKB Nederland, het MKB Energiecentrum en Agentschap NL). • Door het uitdoen van overbodige verlichting (openbare verlichting uitgezonderd) zorgen voor meer nachtelijke duisternis en daarmee een betere nachtrust voor de inwoners van Haarlem. • Stimuleren van meer slimme, energiezuinige winkeldeuren. • Nacht van de Nacht benutten als bewustwordingsmoment over het onderwerp verlichting in de nacht. • Feestverlichting energiezuinig uitvoeren voor de feestdagen van 2012. • Aanlichten van gebouwen energiezuiniger maken en 's nachts helemaal uitdoen. • Informatievoorziening aan winkeliers in de binnenstad over energiezuinige etalageverlichting, verwarming, airconditioning, koel- en/of vriesapparatuur en winkeldeuren • Samenstellen ontzorgingspakketten inclusief financiële arrangementen voor de winkeliers samen met betrokken partners. • De resultaten op energiebesparing bij de middenstanders communiceren via de diverse media naar het bedrijfsleven als goede, stimulerende voorbeelden. • De verplichte maatschappelijke stage voor middelbare scholieren krijgt een duurzame variant waarbij ondernemers ondervraagd worden over hun energiezuinigheid en duurzaamheid. Rondom deze stages wordt de nodige publiciteit gegenereerd. • Uitvoering gaat in nauwe samenwerking met MKB Nederland en de branche organisaties. Bij de branchegewijze aanpak wordt vanuit MKB en overheden dezelfde informatie verstrekt.
<p>Dekking en relatie met de begroting: Programmanummer: 9.1</p>
<p>Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal</p>

<p>Project 5.3: Pilot ontwikkeling energiezuinige kantoorgebouwen</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: JN</p>
<p>Trekker: STZ/Mil en STZ/EC</p>
<p>Betrokkenen: Afd. Economie & Cultuur, Programmamanagement en Stichting Parkmanagement Waarderpolder/Energiecoach, Projectontwikkelaars, bedrijfsmakelaars en kantooreigenaren.</p>
<p>Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal</p>
<p>Doelstelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een kwaliteitslag realiseren in 3 tot 4 nieuwe en/of bestaande en vaak leegstaande kantoorgebouwen qua energie en duurzaamheid. • Leegstaande panden weer aantrekkelijk maken voor nieuwe huurders of voor andere functies (broedplaatsen, studentenhuisvesting) geschikt maken..
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor 2012 twee bestaande en twee nieuwe kantoren energiezuiniger maken voor de huidige gebruikers, zowel binnen als buiten de Waarderpolder. • Deze pilots gebruiken om positieve publiciteit te genereren en daarmee de kantorenmarkt een positieve impuls geven door betere verhuurbaarheid en imago. • Aan de hand van (reeds uitgevoerde) onderzoeken van afstudeerders en kennis binnen de gemeente (afd. Economie, Onderzoek & Statistiek, de economie-monitor) nagaan hoeveel en welke kantoorgebouwen leeg staan en welke geschikt zijn voor deze pilot. Eventuele vervolgstudies kunnen door studenten van InHolland worden gedaan. • Bij deze kantoren aan de hand van beschikbare informatie (factsheets) van o.a. Agentschap NL en het MKB Energiecentrum nagaan waar de energiewinst ligt en wat de besparingsmogelijkheden zijn. • Met behulp van beschikbare data de investeringskosten en -baten van energiebesparingen uitrekenen. • Uitrekenen van terugverdientijden van besparingsmaatregelen . • De duurzaamheidsscan zoals beschreven in project 3.3. Duurzame uitgifte bedrijfskavels inzetten om een compleet beeld te krijgen van alle verduurzamingsmogelijkheden bij bestaande en nieuwe kantoren. • Vanwege allerlei ontwikkelingen op de kantorenmarkt binnen de Metropoolregio Amsterdam zal dit project pas starten in het 1ste kwartaal 2012 .

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 5.4: Collectieve opwekking van duurzame energie (o.a. in de Waarderpolder)

Bestuurlijk opdrachtgever: RvD

Trekker: Joulz en STZ/Mil

(mogelijke) Betrokkenen: bedrijven in de Waarderpolder, Hoogheemraadschap Rijnland

Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal

Doelstelling:

Onderzoeken wat de haalbaarheid is van duurzame energie opwekking in de Waarderpolder. Dit in navolging van een verkennend onderzoek dat in 2010 is verricht.

Uitvoering 2012:

- Uitwerken van de businesscase voor het slim en duurzaam koelen van een datahotel in de Waarderpolder. Is wel afhankelijk van deelname bedrijf aan de zogenaamde NRG-battle
- De mogelijkheden van geothermie in Haarlem onderzoeken.
- Uitwerken van andere duurzame energieopties (zon, wind en wko) voor bedrijven.
- Onderzoeken welke ondernemers interesse hebben in warmte en koude-opslag in Waarderpolder met gebiedsaanpak (zie proj. 2.1 Lokale Duurzame Energiedienst)
- Plannen maken voor de optimale, ruimtelijke benutting van groene energie in gebiedsaanpak Waarderpolder en directe omgeving (ook lange termijn, waarbij warmte- en koudeopslag (WKO) een belangrijke sturing vraagt)
- Het vaststellen van een Masterplan Bodemenergie Waarderpolder om de realisatie van warmte- en koudebronnen in goede banen te leiden.
- Samen met de exploitant bekijken wat er mogelijk is om de huidige windmolens in de Waarderpolder op te schalen.
- De mogelijkheden onderzoeken naar energie uitwisseling op de zogenaamde "023-locatie", tussen zwembad, ziekenhuis, Hotel Haarlem en scholen plus nieuwe ontwikkelingen aldaar)
- Samen met het bedrijfsleven kansen voor duurzame energie opwekking in beeld brengen en de meerinvestering die dat met zich meebrengt
- Zoeken van draagvlak en optimale organisatie (zie project 2.1 Lokale Duurzame Energiedienst).

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Zie ook:

Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal; Project 2.1 Haalbaarheidstudie LED en 6.3 Ondergrondse bestemming bedrijventerrein Waarderpolder

Project 5.5: Onderzoek naar mogelijkheden afkoppelen hemelwater Waarderpolder

Bestuurlijk opdrachtgever: RvD

Trekker: WZ/BOGV en STZ/Mil

Betrokkenen:

Afd. Economie & Cultuur, Programmamanagement en Stichting Parkmanagement
Waarderpolder/Energiecoach, Projectontwikkelaars, bedrijfsmakelaars en bedrijfseigenaren.

Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal

Doelstelling:

- Het tegengaan van wateroverlast vanwege hevige regenval die klimaatverandering met zich mee brengt.
- Het onderzoeken welke klimaatadaptatie mogelijkheden er zijn om hemelwater zodanig af te voeren dat er geen schade ontstaat aan bedrijven of omgeving.

Uitvoering 2012:

Stappen voor 2012, inclusief vaststelling budget.

Afdeling OVG:

- Onderzoek noodzaak ontwatering en afkoppeling;
- Onderzoek en ontwerp afkoppelsysteem en vastleggen in het VGRP;
- Onderzoek en afstemmen met afdeling Milieu of het regenwater met of zonder zuivering op het oppervlaktewater geloosd kan worden;

Afdeling Milieu:

- Onderzoek / interviews met directies bedrijven in Waarderpolder of zij een inspanning willen leveren

om hun regenwater van de daken (en particulier straat) af te koppelen.

- Communicatieplan (duurzaam watersysteem, klimaatadaptie, milieuwinst)
- Zoeken naar financieringsconstructies om plannen te kunnen realiseren. Eventueel zoeken naar subsidies (provincie, rijk, EU) om het onderzoek te kunnen uitvoeren en/of uitbreiden.

Toekomstige ontwikkeling (2013/2014)

- Opstellen van programma's voor daadwerkelijk afkoppelen.

Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1 of budget Riolering

Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

6 Groene Economie

Project 6.1: Pilot duurzame uitgifte bedrijfskavels Waarderpolder
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: STZ/VG en STZ/EC en STZ/Mil
Betrokkenen: Stadszaken Afd. Vastgoed en Afd. Economie & Cultuur, Stichting Parkmanagement Waarderpolder, Energiecoach, Themateam Duurzame Bedrijven.
Categorie: project in het kader van vastgesteld beleid Haarlem Klimaatneutraal
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none">• De laatste kavels van de Waarderpolder duurzaam, energiezuinig (klimaatneutraal) ontwikkelen,• Bij de ontwikkeling van de Noordkop de uitgangspunten “Cradle to Cradle” benutten.• Een speelveld creëren waarbinnen bedrijven door de gemeente worden begeleid naar een uitvoerbaar en duurzaam plan voor hun nieuwe bedrijven.• Beleid ontwikkelen voor het duurzaam uitgeven van bedrijfskavels door gebruikmaking van een duurzaamheidsplan voor bedrijven.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Het uitvoeren van het beleid conform de nota over duurzame uitgifte van bedrijfskavels• Het opstellen van een lijst met duurzame maatregelen en de daarbij behorende kosten in samenspraak met een aantal koploperbedrijven.• Er wordt een plan van aanpak gemaakt voor de verkoop van bedrijfskavels in o.a. de Noordkop Waarderpolder.• Het gebruik maken van een milieubeoordelingssysteem voor vestiging van duurzame bedrijven.• Gemeente verleent ondersteuning bij de ontwikkeling van duurzame bedrijfsplannen (o.a. door de Energiecoach en het Ondernemersloket).• Kennis en ervaringen uit het landelijke themateam Duurzame bedrijven en andere steden (Venlo en Heerhugowaard) worden benut om dit project tot een succes te maken.• Ondernemers worden “vanaf de tekentafel” tot de realisatie van hun bedrijf geïnformeerd over de meest duurzame maatregelen voor hun bedrijf om zo tot een maximaal haalbare, duurzame bedrijfsstart te komen.
Dekking en relatie met de begroting: Programmanummer: 9.1
Zie ook: Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal

Project 6.2: Grondbank Haarlem
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Haarlems Beleid
Doelstelling: Hergebruik van overtollige partijen grond draagt bij aan de duurzaamheidsambities van de gemeente Haarlem en beoogt een zo duurzaam mogelijk beheer van de Haarlemse bodem te koppelen aan een doelmatig en laagdrempelig duurzaam grondverzet voor werken, bouw- en woonrijp maken. Gestart wordt met een tijdelijke gemeentelijke grondbank, met evaluatie kostenbesparing over 2 jaar, als pilot voor een definitieve, regionale grondbank.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• De oprichting van een gemeentelijk gronddepot per 2011 heeft vertraging opgelopen en wordt begin 2012 verwacht. Het centraal laten coördineren van alle grondstromen waarmee de gemeente Haarlem over een eigen (tijdelijke) gemeentelijke grondbank beschikt. De ligging van de Tijdelijke Opslag Plaats (TOP) op het industrieterrein “de Liede” in de gemeente Vijfhuizen brengt met zich mee dat het toezicht en controle in principe worden uitgevoerd door externen. De gemeente maakt gebruik van een locatie die in eigendom is van NV Afvalzorg, welke ook vergunninghouder is. De Provincie Noord-Holland is, voor wat betreft de Wm-vergunning, bevoegd gezag. De grondbank van de gemeente Haarlem zal moeten voldoen aan de regels die zijn gesteld in deze vergunning.• De gemeente richt zich op de regie grondstromen vanwege de wettelijke taak t.a.v. registratie en toetsing (en vastlegging nieuwe kwaliteiten) en de centrale rol in het gegevenbeheer van de bodemkwaliteit voor informatieverstrekking en het nemen van besluiten en beschikkingen, etc
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1

Project 6.3: Ondergrondse bestemming bedrijventerrein Waarderpolder
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD, EC en JN
Trekker: STZ/RB en STZ/Mil
Categorie: Haarlems beleid
Doelstelling: Koude-Warmte-opslag beter ruimtelijk afstemmen en in het kader van de Wet Ruimtelijke Ordening bestemmen teneinde de te bereiken rendementen te maximaliseren . Optimaal gebruik van de ondergrond en de daarin aanwezige bodemenergie draagt bij aan de duurzaamheidsambities van de gemeente Haarlem.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> Vaststellen masterplan Bodemenergie Waarderpolder. Als basis voor een bestemmingsplan is door een extern bureau een grootschalig masterplan bodemenergie Waarderpolder ontwikkeld. De ervaring die in dit project wordt opgedaan, wordt gedeeld in een landelijk consortium voor duurzame ondergrondse ontwikkelingen. Het project vormt de basis voor verdergaande duurzame bestemming van de ondergrond in de gehele gemeente. Onderzoek naar noodzaak van vaststellen van een ondergronds bestemmingsplan voor het bedrijventerrein Waarderpolder. Een ondergrondse bestemming is landelijk de enige juridische grondslag om een optimale invulling te geven aan het toepassen van grootschalige bodemenergiesystemen. De Provincie Noord-Holland is, voor wat betreft de verlening van vergunningen voor open Warmte Koude Opslag systemen, bevoegd gezag vanuit de Waterwet. Momenteel heerst nog de strategie, wie het eerst komt wie het eerst maakt. Het vastleggen van de ondergrondse bestemming zou deze wildwest taferelen kunnen voorkomen en de optimale invulling van het potentieel aan bodemenergie kunnen borgen.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 9.1

Project 6.4: Verduurzaming inzameling en verwerking huishoudelijk afval
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ/BOGV
Categorie: Wettelijke taak, gemeentelijk beleid
Doelstelling: Verduurzaming van de inzameling en verwerking van huishoudelijk fijn en grof afval. Gescheiden inzameling zowel voor fijn als voor grof afval tenminste gelijk aan landelijk gemiddelde
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> Vaststelling duurzaam Afvalstoffenplan 2011-2015 “Van afval naar grondstof” als beleidsbasis (zowel visie, kaders, strategie als aanpak) Implementatie van het duurzame beleid aan de hand van afvalstoffenplan Selectieve verdere uitrol van ondergrondse containers voor restafval en TPGK (Textiel, Papier, Glas en Kunststof) in binnenstad. Alleen dáár waar dit voldoende rendement oplevert Verder invoeren kunststofinzameling, extra opslagcapaciteit te scheiden fracties Intensivering voorlichting afvalscheiding, m.n. kunststofscheiding maar ook de andere herbruikbare fracties.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.5

Project 6.5 Verduurzaming stadsreiniging
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ/BOGV
Categorie: Wettelijke taak, gemeentelijk beleid
Doelstelling: Betere en duurzamere stadsreiniging en onkruidbestrijding
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> Implementatie beeldgestuurd reinigen stadsbreed Opstellen en vaststellen van plan van aanpak voor niet-chemische onkruidbestrijding inclusief financiële consequenties, op basis van ervaringen in andere steden.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.5

B: Haarlem een toekomstbestendige ruimtelijke ordening, leefkwaliteit en gezondheid.

7. Ruimtelijke Kwaliteit

Project 7.1 Verduurzamen van ontwikkelingsprojecten
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/RB en STZ/Mil
Categorie: deels wettelijke project, deels Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling: Het bevorderen van leefbaarheid en duurzaamheid bij ontwikkelingsprojecten
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none">• Bij 10 ontwikkelingsprojecten wordt de Checklist Duurzame Stedenbouw gehanteerd en wordt een (concept) milieuprogramma opgesteld. Hierin staan alle aandachtspunten op het gebied van leefbaarheid en duurzaamheid verwoord in samenhang met mogelijke oplossingen• Bij ieder ontwikkelingsproject zal worden nagegaan of de MILO-aanpak moet worden toegepast.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 5.3 en 9.1
Zie ook: 'Richtlijnen fysieke projecten' (zie o.a. SO/PM/2005/1069).

Project 7.2 Uitwerking Structuurplan Haarlem 2020
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ / RB en STZ/Mil
Categorie: Haarlems beleid dat wordt afgerond
Doelstelling: Het vastleggen van duurzaamheidsambities in gebiedsvisies.
Uitvoering 2012: Voor gebieden met een hoge dynamiek worden circa 5 gebiedsvisies gemaakt inclusief duurzaamheidsparagraaf
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 5.3 en 9.1
Zie ook: <ul style="list-style-type: none">• proj 4.1 Uitvoering nota Praktijkrichtlijn Duurzame Stedenbouw (checklist bij ruimtelijke ontwikkelingen)• proj 7.1 Verduurzamen ontwikkelingsprojecten

Project 7.3 Nota Ruimtelijke Kwaliteit
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ / RB
Categorie: deels wettelijke taak, deels Haarlems beleid
Doelstelling: Het hebben van vernieuwde ruimtelijke toetsingscriteria voor gebouwen en openbare ruimte.
Uitvoering 2012: De Nota Ruimtelijke Kwaliteit wordt vastgesteld en in uitvoering genomen.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 5.3

Project 7.4 Structuurvisie openbare ruimte
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/RB
Categorie: deels wettelijke taak, deels Haarlems beleid
Doelstelling: <p>Te komen tot een integrale visie op de openbare ruimte, van gebruik tot inrichting. Concept af in 3e kwartaal 2012</p>
Uitvoering 2012: <p>Inventarisatie van bestaand beleid voor openbare ruimte, participatie, ontwikkelingen en visies samenvoegen, één ontwikkelrichting bepalen, structuurvisie schrijven, inspraak, structuurvisie afmaken.</p>
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer 5.3
Zie ook: <ul style="list-style-type: none">• Plan van aanpak Gebiedsvisies• Nota Ruimtelijke Kwaliteit (proj 7.3)

Project 7.5: Actualiseren en uitvoeren gemeentelijk waterbeleid
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: WZ / BOGV
Categorie: Wettelijke taak en Haarlems beleid
Doelstelling: Verbetering van de waterkwaliteit en het afwaterend en waterbergend vermogen van het Haarlemse oppervlaktewatersysteem.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Actualisatie Integraal Waterplan Haarlem (Opstellen en vaststellen) • Ecologisch beleidsplan: onderdeel natuurvriendelijke oevers • Onderzoek afkoppelen Binnenstad Haarlem • Ontwerp afkoppelen daken en wegen Waarderpolder • Uitvoering afkoppelen Geneesherenbuurt • Onderzoek afkoppelen Meerwijk en Molenwijk • Vaststellen en uitvoeren van het Uitvoeringsprogramma Water voor Schalkwijk • Opstellen en vaststellen Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2012-2016 • Vaststellen Verordening Woonschepen en Verordening Haarlemse Wateren • Monitoren afkoppelpilot Meerwijk Oost • Afkoppelen van 15 ha verharding (Europawijk Zuid, Oosterduin, Boerhaavewijk, Meerwijk Midden) • Voorbereiden en uitvoeren centrale watergang Waarderpolder • Start haalbaarheidsstudie waterberging in Waarderplas, Waarderpolder • Continueren beleid gemeentelijke Voorziening Waterberging en Bergingsrekening Courant • Doorgaan met oplossen van een aantal knelpunten watersysteem (trekker Rijnland) • Uitvoeren van 2 (van de nog in totaal aan te leggen 5) bergbezinkbassins • Continueren rioolverruiming en -vernieuwingen
Dekking en relatie met de begroting: <ul style="list-style-type: none"> • Investeringsplan 2010 - 2015, posten 63.02 t/m 63.19 en post 64.04 • Begroting 2012 - 2016, Programma 9 (Kwaliteit Fysieke Leefomgeving)
Zie ook: GRP 2007-2011, Integraal Waterplan Haarlem, OGV-Meerjarenprogramma 2010-2013

8. Leefomgevingskwaliteit en gezondheid

Basismilieukwaliteit en bedrijven

Project 8.1: Basismilieukwaliteit en bedrijven: uitvoeren gemeentelijke milieutaak als integraal onderdeel van de Wabo
Bestuurlijk opdrachtgever: BS
Trekker: VVH /OMG en HBO
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Afwikkeling van aanvragen, toezicht en handhaving van milieuaspecten in omgevingsvergunning.
Uitvoering 2012: De uit te voeren taken op het gebied van milieu in het kader van de Wabo worden verantwoord via de jaarlijkse begrotingscyclus en het Integrale Handhavingsbeleid. Jaarlijks nader vast te stellen aanvullende activiteiten op door de Raad vast te stellen thema's, bijvoorbeeld Haarlem Klimaat Neutraal, geluidszone Waarderpolder etc. zullen in de Duurzaamheidsmonitor worden toegelicht.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 2.3
Zie ook: Programmabegroting 2012-2016; Integraal Handhavingsbeleid.

Toelichting:

Bij de hoofdafdeling VVH is gekozen om de door hen uit te voeren taken op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te verantwoorden via twee wegen: de jaarlijkse begrotingscyclus en het Integrale HandhavingsBeleid.

- De begrotingscyclus betekent daarbij dat de cijfers, aantallen, hoeveelheden, beoogde doelstellingen en geplande activiteiten in de jaarlijkse producten terugkomen en worden verantwoord, zoals daar zijn, de begroting, de jaarrekening, de BERAP en de kadernota.
- Het Integrale HandhavingsBeleid is daarbij door de raad vastgesteld om de beschikbare handhavingcapaciteit in te zetten op de afgesproken activiteiten ten einde de gewenste resultaten/doelen in de stad te behalen.

Onder de Wabo-taken worden dus ook de milieutaken begrepen die worden uitgevoerd met betrekking tot bedrijven die onder de werkingssfeer van de Wet milieubeheer vallen. Taken dus die onder meer de vergunningverlening, het behandelen van meldingen en de handhaving daarop inhouden. Deze taken zijn uiteraard wel van belang voor het bereiken, behouden en verbeteren van de basiskwaliteit van de leefomgeving en duurzaamheid. Echter voor de specifieke verantwoording op deze reguliere taken wordt hier kortheidshalve verwezen naar de eerdergenoemde (jaarlijkse) producten.

Milieukwaliteit bij ontwikkelingen

Project 8.2 Begeleiden MER-procedures
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak die per procedure wordt afgerond
Doelstelling: Het in beeld brengen van milieuaspecten bij grote ruimtelijke ontwikkelingen
Uitvoering 2012: Afronden van de planvrije MER-beoordeling Schalkstad en begeleiding van de hieraan gekoppelde milieu-onderzoeken .
Dekking en relatie met de begroting: Project Schalkstad

Project 8.3 Opstellen milieuparagraaf bestemmingsplannen
Bestuurlijk opdrachtgever: EC
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak

Doelstelling: Het vastleggen van milieuableid in bestemmingsplannen
Uitvoering 2012: Voor alle bestemmingsplannen wordt een milieuparagraaf opgesteld. Duurzaamheidsaspecten worden hierin zoveel mogelijk opgenomen
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: proj. 2.4

Bodemkwaliteit

Project 8.4: Opstellen bodembeleid en bodemtaken
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak + gedeeltelijk Haarlems beleid
Doelstelling: Er is sprake van actueel bodembeleid in lijn met m.n.: de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit kwaliteit bodembeheer (KWALIBO). In het kader van decentralisatie van bodemtaken dient Haarlem binnen de wettelijke kaders haar beleid vast te stellen. De wettelijke taken worden adequaat uitgevoerd.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Een hernieuwd en integraal bodembeleid op basis van de startnotitie Actualisatie beleidskader bodem (B&W 20 september 2011) zal door de Raad worden vastgesteld. Door verandering van landelijke wet- en regelgeving is vertraging opgetreden. Vaststelling zal na verplichte afstemming met buurgemeenten, provincie en waterschap en inspraak (op basis van Awb) plaatsvinden. • De bodemkwaliteitskaart wordt geactualiseerd. Deze actualisatie wordt zo mogelijk in de bodembeleidsnota opgenomen. • Opstellen adviezen en uitvoeren van onderzoeken voor andere gemeentelijke afdelingen. • Uitvoeren van nazorg, saneringen en onderzoeken uit het Bodemprogramma Haarlem 2010-2014. • Beoordelen en goedkeuren door beschikkingen van onderzoek, sanerings- en nazorgplannen en saneringsverslagen.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: startnotitie Actualisatie beleidskader bodem (B&W 20 september 2011). Bodemprogramma Haarlem 2010-2014 (Raad 16 december 2010).

Project 8.5: Afronding baggerwerkzaamheden
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Haarlems beleid.
Doelstelling: Het op peil brengen van de onderhoudstoestand van de Haarlemse watergangen
Uitvoering 2012: Uitvoering van de tweede fase van het baggerwerk Haarlem is in 2011 gestart. Het einde is gepland voor eind 2012. Het gaat grotendeels om watergangen in het buitengebied en daarnaast enkele stadsgrachten. Wanneer de onderhoudstoestand van de watergangen in Haarlem weer op peil is, kan Haarlem het onderhoud overdragen aan het hoogheemraadschap van Rijnland.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Project 8.6: Kwaliteitszorg Bodem: onderhouden en ontwikkelen
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: wettelijke taak
Doelstelling: Onderhoud en doorontwikkeling van het kwaliteitszorgsysteem bodem.

<p>Uitvoering 2012: Het kwaliteitszorgsysteem Bodem wordt verder geoptimaliseerd en geïmplementeerd. Door middel van interne audits en externe visitaties wordt nagegaan of (reeds vastgelegde) procedures worden gevolgd en kunnen worden verbeterd. Hiermee worden risico's onderkend en zo veel als mogelijk afgedekt. Verder worden prestatie-indicatoren (verder) ontwikkeld. Dit om de geleverde kwaliteit te toetsen, te monitoren en indien nodig te verbeteren. Zowel de kwaliteit van de uitvoering van de Bodemtaken, als de efficiëntie worden zo geoptimaliseerd.</p>
<p>Dekking en relatie met de begroting: Subsidie van €30.000 per jaar specifiek voor de kwaliteitszorg. Dit is onderdeel van de begroting.</p>
<p>Zie ook: Managementrapportage Kwaliteitszorg Bodem 2010</p>

Luchtkwaliteit

<p>Project 8.7: Opstellen en uitvoeren nieuw Beleidsplan luchtkwaliteit 2012-2015 en uitvoeren NSL /RSL-Noordvleugel</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: RvD</p>
<p>Trekker: STZ/Mil</p>
<p>Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid</p>
<p>Doelstelling: Blijvend voldoen aan de wettelijke normen voor de luchtkwaliteit.</p>
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opstellen van een nieuw Beleidsplan luchtkwaliteit Haarlem voor 2012-2015 <p>Uitvoeren / begeleiden van maatregelen uit voornoemd plan en uit het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel (RSL-NV), onderdeel van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)</p>
<p>Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1</p>
<p>Zie ook: Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit; Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Noordvleugel</p>

<p>Project 8.8: Rapportage en monitoring luchtkwaliteit 2011</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: RvD</p>
<p>Trekker: STZ/Mil</p>
<p>Categorie: Wettelijke taak</p>
<p>Doelstelling: Blijvend voldoen aan de wettelijke normen voor de luchtkwaliteit.</p>
<p>Uitvoering 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aanleveren en controleren gegevens Haarlem ten behoeve van het landelijke Monitoringtool van het Rijk. Het Rijk rapporteert in dat tool de luchtkwaliteit over 2011. Inventariseren en rapporteren van de voortgang van de Haarlemse RSL/NSL maatregelen ten behoeve van de jaarlijkse monitoring door het Rijk. Resultaten publiek toegankelijk maken en verwerken in het Haarlemse beleid (zie project 8.7)
<p>Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1</p>
<p>Zie ook: www.nsl-monitoring.nl</p>

<p>Project 8.9: Uitvoeren, begeleiden en toetsen luchtkwaliteitsonderzoek</p>
<p>Bestuurlijk opdrachtgever: RvD</p>
<p>Trekker: STZ/Mil</p>
<p>Categorie: Wettelijke taak</p>
<p>Doelstelling: Blijvend voldoen aan de wettelijke normen voor de luchtkwaliteit.</p>
<p>Uitvoering 2012: Het uitvoeren, begeleiden en toetsen van onderzoek luchtkwaliteit bij diverse vormen van planvorming</p>
<p>Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1</p>

Project 8.10: Bevorderen van het rijden op (groen) gas binnen de gemeentelijke organisatie
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Haarlems Beleid (tevens onderdeel van NSL)
Doelstelling: Blijvend voldoen aan de wettelijke normen voor de luchtkwaliteit
Uitvoering 2012: Voortzetting vervanging gemeentelijk wagenpark door aardgasvoertuigen
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Project 3.5 Rijden op biobrandstoffen (vloeibaar en gasvormig); project 1.4 Duurzame mobiliteit eigen organisatie

Geluid

Project 8.11: Evaluatie toepassing Stil Asfalt
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid
Doelstelling: Vermindering geluidhinder ten gevolge van wegverkeer ten opzichte van 2006.
Uitvoering 2012: Evaluatie toepassing Stil Asfalt als onderdeel van het in 2013 vast te stellen Actieplan Omgevingslawaaai
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Actieplan Omgevingslawaaai Haarlem 2009-2013; Nota geluidsarm asfalt (2004)

Project 8.12: Volgen ontwikkelingen Schiphol
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Deels wettelijke taak deels Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling: Het zodanig beïnvloeden van de ontwikkelingen rond Schiphol, dat daardoor gevaar en hinder ten gevolge van vliegverkeer, voor de Haarlemse burgers zoveel mogelijk wordt beperkt.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Deelname aan de CROS en BRS • Inbreng leveren inzake uitwerking van de Aldersadviezen en het daaraan gekoppelde convenant hinderbeperking
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Project 8.13: Vaststellen geluidbelastingkaart peiljaar 2011
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Publicatie per juli 2012 van nieuwe geluidbelastingkaart 2011 voor lawaai van wegverkeer, spoorwegverkeer, luchtverkeer en industrie in heel Haarlem.
Uitvoering 2012: Begeleiden van het adviesbureau dat in november 2011 de opdracht heeft gekregen om de geluidbelastingkaart op te stellen. Zorgen voor de aanlevering van de benodigde invoergegevens voor de berekeningen van de verschillende lawaaisoorten en de daardoor veroorzaakte hinder. Deze invoergegevens omvatten ondermeer intensiteiten (spoor)wegverkeer; (spoor)wegkenmerken, bebouwing- en adresgegevens, omgevingskenmerken, zones industrielawaai en luchtverkeerslawaaai Vaststellen door B en W van de geluidkaart en hindertabellen, gevolgd door publicatie en aanlevering aan I en M in juli 2012
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: Geluidbelastingkaart Haarlem 2006, Actieplan Omgevingslawaaai Haarlem 2009-2013

Project 8.14: Uitvoeren van akoestisch onderzoek
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Het realiseren van een acceptabele geluidskwaliteit in relatie tot de woonomgeving
Uitvoering 2012: Uitvoeren van akoestisch onderzoek en advisering inzake bouw- en bestemmingsplannen en de Wabo
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Project 8.15: Uitvoeren van saneringsprojecten op het gebied van weg- en railverkeerslawaai
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Behalen van een acceptabele omgevingskwaliteit voor geluid.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Het afronden van het lopende schermenproject langs de spoorbaan Haarlem-Leiden. Het betreft de afscherming van circa 470 woningen, waarvan er nog 31 resterend • Bij positieve beschikking van deze aanvraag het (opstarten van) de uitvoering van deze maatregelen. • Het uitvoeren van akoestische maatregelen tegen wegverkeerslawaai bij circa 30 woningen
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: o.a. Actieplan Omgevingslawaai Haarlem 2009-2013

Project 8.16: Zonebeheer industrielawaai Waarderpolder
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Het verdelen van de beschikbare geluidruimte in de Waarderpolder over de verschillende bedrijven volgens een transparant toewijzingsmodel op een zodanige wijze dat er geen overlast voor de omgeving ontstaat.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen geluidreductieplan in overleg met de gemeente, bedrijven, KvK. • Het realiseren van een aangepaste (verruimde) geluidzone rond de Waarderpolder. • Het aanpassen van de bestemmingsplannen rond de Waarderpolder in samenwerking met de afdeling Ruimtelijk Beleid. • Het aanpassen van Wm-vergunningen van bedrijven met een overschot aan geluidruimte in de Waarderpolder, in samenwerking met de afdeling VVH. • Het beheren van de geluidzone industrielawaai rond de Waarderpolder op basis van de verstrekte vergunningen. • Het adviseren op akoestisch gebied bij circa 10 vergunningaanvragen dan wel meldingen. • Adequaate en actuele beheerssystemen geluidreserveringen bedrijven in de Waarderpolder.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1

Beschikbaar stellen milieu-informatie

Project 8.17: Uitvoeren projectopdracht Aarhus: informatie basismilieu kwaliteit aan burgers
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: STZ/Mil
Categorie: Wettelijke taak + voortgezet beleid
Doelstelling: Alle gemeentelijke milieu-informatie is zoveel mogelijk via internet beschikbaar voor de burger
Uitvoering 2012:

Verdere digitalisering van zoveel mogelijk milieuinformatie, in lijn met de binnen de gemeente vast te stellen prioritering.
Dekking en relatie met de begroting: programmanummer: 9.1
Zie ook: MIL/2005/2301, Projectopdracht implementatie Verdrag van Aarhus.

Gezondheid

Project 8.18: Uitvoeren van de reguliere medisch milieukundige zorg uit de Wet Publieke Gezondheid (WPG)
Bestuurlijk opdrachtgever: JvdH
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: Wettelijke taak die wordt voortgezet
Doelstelling: <ul style="list-style-type: none"> • WPG: de gemeenteraad draagt zorg voor het bevorderen van medisch milieukundige zorg • Uitvoering van de genoemde onderdelen uit de WPG en bewaken kwaliteit hiervan.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting huidige uitvoering. Regulier blijft de advisering over actieplannen luchtkwaliteit en geluid, Schiphol, bodemverontreiniging, etc. • Nadere invulling geven in samenwerking GGD en Gemeente Haarlem aan bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen en signaleren ongewenste situaties volgens Wet Publieke Gezondheid . De GGD wil graag betrokken worden bij bestuurlijke beslissingen met invloed op gezondheid. Het halfjaarlijks overleg met afdeling milieu zal als instrument gebruikt worden om op de hoogte te blijven van de relevante ontwikkelingen en acties af te stemmen.
Dekking en relatie met de begroting: Begroting GGD Kennemerland
Zie ook: de andere GGD taken

Project 8.19: Landelijk bewustwordingsproject 'Binnenmilieu op basisscholen 2009-2013'.
Bestuurlijk opdrachtgever: JN
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: extra taak
Doelstelling: <p>De ministeries van IenM en OCW geven de GGD'en in Nederland opdracht om in een periode van vier jaar alle basisscholen, zowel basis als speciaal onderwijs, met natuurlijke ventilatie te bezoeken, voor zover nog niet bezocht in voorgaande projecten. Dit in het kader van het bewustwordingsproject binnenmilieu op basisscholen 2009-2013.</p>
Uitvoering 2012: <p>De GGD bezocht in het stookseizoen 2009-2010 19 scholen in de regio Kennemerland. Hieronder ook scholen in Haarlem. In het stookseizoen 2011-2012 wordt dit voortgezet met circa 25 scholen.</p>
Dekking en relatie met de begroting: Begroting GGD Kennemerland (IenM en OCW)

Project 8.20: Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij zoneontwikkelingen
Bestuurlijk opdrachtgever: RvD
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: Haarlems beleid dat wordt voortgezet
Doelstelling: <p>Uitvoeren gezondheids-effectscreening of gezondheidsscan bij alle grote zoneontwikkelingen</p>
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreiding advisering conform aanpak MILO Schipholweg. • Afspraken maken met STZ/RB en STZ/Mil om te komen tot uitvoering van Raadsbesluit om bij zoneontwikkelingen milieu- en gezondheidsaspecten in beeld te brengen. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan <i>gezond bouwen</i>.
Dekking en relatie met de begroting: Begroting GGD Kennemerland

Project 8.21: Advisering gemeenten bij de beheersing van biologische agentia
Bestuurlijk opdrachtgever: JvdH
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling 2012: Advisering gemeenten bij de beheersing van biologische agentia.
Uitvoering 2012: <ul style="list-style-type: none"> • Advisering bij het opstellen en uitvoeren van een gemeentelijk plan van aanpak voor de beheersing van de eikenprocessierups en de Ambrosiaplant. Geadviseerd wordt aan groenbeheer om in dit plan de volgende onderdelen op te nemen: <ul style="list-style-type: none"> ▫ risico-inventarisatie ▫ monitoring en registratie ▫ beheersmaatregelen • Er dienen afspraken te worden gemaakt over de voorlichting van het publiek met betrekking tot gezondheidsrisico's. Geadviseerd wordt om een gemeentelijk meldpunt in te laten stellen voor vragen/meldingen van het publiek. • De mogelijkheden van regionale samenwerking tussen diverse betrokken partijen zullen nader worden onderzocht. • Ook wordt indien noodzakelijk ter preventie van Q-koorts advies gegeven aan instellingen met een publieke functie, die geiten en/of schapen houden.
Dekking en relatie met de begroting: Begroting GGD Kennemerland

Project 8.22 : Informeren burgers over verstandig gebruik van sfeerverwarming
Bestuurlijk opdrachtgever: JvdH
Trekker: GGD Kennemerland
Categorie: Wettelijke taak
Doelstelling: Verminderen gezondheidsschade en hinder als gevolg van sfeerverwarming (open haarden, houtkachels, allesbranders, vuurkorven) bij gebruikers en omwonenden, door informatie over een verstandig gebruik.
Uitvoering 2012: <p>In samenwerking met gemeente opstellen en uitdragen van informatie over verstandig gebruik via:</p> <ul style="list-style-type: none"> • verspreiding van persberichten naar lokale media (website, mededelingenbladen, wijkkranten e.d.); • verstrekken van voorlichtingsmateriaal aan burgers via publieksbalies.
Dekking en relatie met de begroting: Begroting GGD